

INDEPENDINȚA
C O N S T I T U T I O N A L E
a
TRANSILVANIEI

de
A. P. I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Partea a doua

IASSI
TIPARIUL TRIBUNEI ROMÂNE

1 8 6 1

756

INDEPENDINȚA
CONSTITUTIONALE

a

TRANSILVANIEI

de

A. P. I.

Terram autem quam petivit
a Nostra Gratia, nullatenus
concedimus Nobis viventibus.
Memorut catra Arpad.

Partea a dou'a.

IASSI.

TIPARIULU TRIBUNEI ROMÂNE.

1 8 6 1.

INDEPENDINȚA
CONSTITUTIONALE
a
TRANSILVANIEI.

Kindș se tipăria kъртичка întitълатъ "*Independința constituțională a Transilvaniei,*" cea de întiș adresъ провъсъ de Deak se desвѣtea ѱнкъ de къртъ dieta хнгърскъ.

Tôtъ лъмеа шtie къ ѱн зрмъ ачеа адресъ се ачентъ ѱтокомаѱ de къртъ амбеле камере, шѱ се ѱнфъдишъ ѱмпъратълѱ.

бмпъратълъ ръспънсе prin рескриптълъ сеѱ din 21 Ізліѱ.

Aчестъ рескриптъ, ѱнтре мълте алтеле, денегъ ѱнгърilorъ cea маѱ принципалъ din тоте pretin-sișnile лоръ: ѱнкорпорarea Transilvaniei шѱ a Kroației къ ѱнгaria; tot-odatъ ѱнвѱтъ пре ѱнгърѱ ка съ факъ проѱенте de леѱѱ pentръ га-rantarea дрентърilorъ челор-лалте наѱионалитъѱѱ; ѱн fine, ѱ кiamъ ла Reichsrath.

Ор-че омѣ къ жѣдекатѣ сънѣтосѣ пътеа съ крѣдѣ къ Ѣнгѣрїи челѣ пѣцинѣ акѣмѣ ворѣ къпѣта мїнте, шї се ворѣ арѣта дрепѣи кѣтрѣ Трансилванї шї Кроаѣи, кѣтрѣ Ромѣнї шї Славї, карїи їнкѣ арѣ дори а фї лїверї нѣ Ѣнгѣрї, прекѣмѣ Ѣнгѣрїи дорескѣ а фї лїверї нѣ Немѣи; тѣтъ лѣмеа кредеа къ Ѣнгѣрїи, челѣ пѣцинѣ їн ачестѣ моментѣ де перїклѣ комѣнѣ, ворѣ тїнде мїнѣ де фрѣѣе егалѣ кѣтрѣ фраѣиї лорѣ де сѣферїнѣе, кѣтрѣ Ромѣнї шї Славї.

Їнсѣ, дѣрере, Ѣнгѣрїи ѣрѣшї се арѣтарѣ недрепѣи кѣтрѣ Трансилванї шї Кроаѣи, маї недрепѣи де кѣмѣ ар фї пѣтѣтѣ аштенѣа дѣшманѣлѣ лорѣ челѣ маї кѣмплїтѣ. Ачестѣ дѣшманѣ комѣнѣ, асѣзї ка шї ла 1848, треѣѣе сѣ салѣе де ѣкѣрїе де ачестѣ пѣтїнѣе їнкалификаѣилѣ, де ачестѣ провокаре неѣзнѣскѣ а Ѣнгѣрїлорѣ.

Їтѣ че реплїкѣ Ѣнгѣрїи їн а доѣа лорѣ адресѣ дїн Аѣгѣстѣ :

„Noї декїарѣмѣ къ ачестѣ дїетѣ їнаїнѣе де а „се комплѣта деплїнѣ їн модѣлѣ прескрїсѣ прїн „леѣе, нїчї леѣї нѣ пѣте сѣ факѣ, нїчї асѣпра „дїпломѣї їнаѣгѣрале нѣ пѣте сѣ трактезе.“

Къ алте кэвинте, ётъ че pretindž ђнгэриі де ла імпреатэла: "Імпреате, дакъ вреі ка поі ђнгэриі сѣ фачемѣ леці, дакъ вреі сѣ те імкоропымѣ де реце, дакъ вреі сѣ не імпрекымѣ къ тине ши сѣ'ці fimѣ крединчіоші: emite знѣ рескриптѣ каре, конформѣ імчеркэрилорѣ ностре де ла 1848, сѣ декретеze къ Transilvania ши Кроація нэ esистѣ, къ ачесте цери сінт цэрѣ знгэрескѣ; къ Ромэні ши Славі нэ esистѣ, къ чеі 15 милионе але ђнгэрией челеі магі тоці sэнт ђнгэри; ши дакъ Ромэніи ши Славіи нэ арѣ вре а се sэпэне, тэ, ка адевэратѣ краіѣ знгэрескѣ, sэбжэгѣ'і къ пэтереа армелорѣ пре séma нострѣ; ши ачэчї веі fi краіэлѣ nostrѣ пре ізвитѣ, ши поі крединчіоші тэі чеі маі sэпэші."

Інтр'ачеа штимѣ къ dieta Кроаціей зиче къ Кроаціи ла 1848 нэ індешертѣ ш'аѣ вэрсатѣ сінцеле, къ еі нэ ворѣ а fi ђнгэри, къ еі нэ ворѣ а тримите депэтаці нічи ла Вiena, къ атітѣ маі нэцинѣ ла Пesta; къ де алтѣ парте, еі дорескѣ а тракта къ ђнгэриі ін интересэлѣ либертэциі комэне ка націэне либерѣ къ націэне либерѣ.

Deasemіne ши чеі треі милионе де Ромэні динтре Карпаці ши Tisa, дин Transilvania, дин

Бънатъ ши дин челе-лате цинzte ромъне, кърора
îнкъ нъ ли s'a акордатъ dietъ, зикъ къ еї ла 1848 нъ
îндешертъ ш'аъ върсатъ сîнцеде челъ маї скъмпъ,
нъ îндешертъ аъ къзѣтъ патрѣ-зечї мїї дин чеї маї
de frunte Ромънї, ши ли s'аъ префъкѣтъ îн ченъ-
шъ sъте de sate ши ораше îн флориторе, îн лѣпте
kontra лецїлоръ барбаре де ла 1848, ши pentрѣ
konсервареа îнdependinцеї Трансїлванїей ши а
нацїоналїтѣцїї ромъне; Трансїлванїї, Ромънїї,
protестъ ши астѣзї ка ла 1848, къ тóтъ okasi-
знеа ши пре тóтъ зїоа îн kontra îнкорпорѣрїї
Трансїлванїей, ши sънтъ rata îн totъ momentълъ а-
шї върса сîнцеде pentрѣ цѣра ши нацїоналїта-
tea лоръ.

Еї вїне! Унгърїї îн adresa, сѣъ маї вїне ре-
плика лоръ, pretindъ къ тóтъ violїнца де ла ре-
целе ка съ magiarїseze къ пѣтереа ачесте цѣрї
ши ачесте нацїонїї, къчї, алтїмїнтре, еї нъ'лъ воръ
кънóште де країъ унгърескъ, де країъ лѣгїтїмъ.

Пóте óре знъ поноръ лѣкра маї невѣнште
пре мїна абсолѣтїзмълїї, пре мїна íнимїкълїї сѣъ
пропрїѣ!

Шї адвокатълъ невѣнъ ши sofїстъ гїндештї къ îн-
тр'адїнсъ врѣ съ îнтѣрїте îнкъ ши маї мѣлъ пре

Transilvanii și pre Kroații, kîndă într'ună modă
kateztorîș și revoltatorîș protestă în kontra
înkăllătrei kă lețile zngreștî de la 1848 ară fi
nimicitorie pentru cele-lalte naționalități, și
de noă prezent Românilor și Kroaților ar-
tiklî de la 1848, ceî xdați kă sînce romîni și
slavă, spre a dovedi kă o țesetă de sofisme
xričiose legitimitatea încorporărei Transilva-
niei și a Kroației, maî insăltîndă'i într'ună modă
acheră și kă a ceea kă Romîni și Slavii la 1848
nă s'ară fi lăptală pentru naționalitate, çî nămaî
ka vile instrăminte ale absolutismădă și ale
reakționăi...
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Лътъмă Кроацілорă съ ръспандă ла челе чеї
привескă.

Ної, ка Ромъни, съ не търцинимă ла ачеле
punte din adresă kare atîngă Transilvania.

I.

Éтъ че зиче рескриптълѣ дин 21 Ізліѣ ин при-
віреа зніреї Трансилваніеї къ Ънгаріа :

„Ъніреа Трансилваніеї къ Ънгаріа с'а декретатѣ гъръ
лібера днвоіре а націзней рошъне ші а челеї сасе, нічї
одатъ н'а къпътатѣ деплінь пѣтере де леце, ачесаши с'а
desfăkăţă дн фалтъ дндатъ дзпъ пѣвлікареа ачелорѣ кон-
класе знілатерале, ші нічї нз се пѣте есекѣта пжпъ
атзпчї пжпъ кжндѣ докзиторїї не-зпгзрї аї Трансилва-
ніеї жшї вѣдѣ перїклїтате інтереселе дорѣ націонале прїн
ачеа зніре...

Ла ачестѣ пасажїѣ дин рескриптълѣ ётъ че рѣс-
пндѣ фрації лѣї Бах дин Песта, адекъ Деак ші
дзпъ ел амбеле камере зпгзрешї:

„Ъніреа Ънгаріеї ші а Трансилваніеї с'а декретатѣ къ
solemnitate атжтѣ де кѣтръ діета легаль а Ънгаріеї кжтѣ
ші де кѣтръ ачеа а Трансилваніеї (ла 1848), ші а-
честе конкласе аѣ прїїмітѣ прїн санкцізнеа реѣелзї пѣ-
тере де леце.

„Дакъ Сашиї ші Ромънїї арѣ фї fostѣ есклзшї прїн ле-
це де ла діета Трансилваніеї; дакъ еї, дн контра ле-
цеї, н'арѣ фї fostѣ кіемаѣї ла діетъ; дакъ діета с'ар фї
конвокатѣ днтр'зпѣ modѣ естраординарѣ ші днтр'о формъ

neșitate; дакъ диктејриле нѣ с'ар фи фькѣтѣ де кѣтрѣ маіоритатеа чеа адеврѣтѣ; сѣѣ дакъ о парте брѣ-каре ар фи fostѣ дѣмпедекѣтѣ prin violінѣ дѣ либера manifestare а вотѣлѣ сеѣ: атѣнчѣ маї керѣндѣ ар нѣтѣ чѣне-ва сѣ цѣпѣ къ копкѣсѣлѣ с'а фькѣтѣ фѣрѣ либера дѣвоїре а Ромѣнїлорѣ ши а Самїлорѣ, ши маї керѣндѣ ар нѣтѣ чѣне-ва сѣ се дѣдоѣскѣ despre validitateа ачелѣї леѣї де Ѣнїре.

„Дѣнсѣ, ачеа діѣтѣ а Трансїлванїѣї, каре а декретѣтѣ ѣнїреа, с'а конвокатѣ рїгѣросѣ дѣ дѣцелѣсѣлѣ леѣїлорѣ Трансїлванїче. Дѣнѣ дрептѣлѣ пѣвлїкѣ де атѣнчѣ алѣ Трансїлванїѣї, діѣта еї се компѣнеа дѣн деңтѣцїї комїтѣтелорѣ, аї дїстрїктелорѣ секѣсѣтї ши сѣсѣсѣтї, ши аї орашелорѣ че се вѣкѣра де дрептѣлѣ де а трїнїте деңтѣцїї, дѣн демнїтарїї вїсерїчѣсѣтї ши секѣларї аї цереї, дѣн фѣнкцїонарїї дѣналѣї, ши дѣн регалїстї, тоѣї ачестїа аѣ fostѣ конвокаѣї, ши с'аѣ ши дѣнфѣдїнатѣ prin деңтѣцїї лорѣ, ши респектїве дѣ персѣнѣ. Да адеѣреа деңтѣцїлорѣ дѣн комїтате, новїлїї самї ши ромѣнїї токмаї аша се вѣкѣра де дрептѣлѣ де адеѣре ка ши Ѣнѣрїї. Дѣн дїстрїктеле секѣсѣтї ши сѣсѣсѣтї, прекѣм ши дѣн ораше, нѣ ера нїчї о деосевїре дѣнтре Ѣнѣрїї, Самї ши Ромѣнїї дѣн респектѣлѣ калїфїкацїїнеї електїве. Регалїстїї, карї дѣнѣ леѣе се кїсѣта дѣн новїлїї чеї маї де фрѣнте, прекѣм ши фѣнкцїонарїї дѣналѣї, нѣ ера нѣмаї Ѣнѣрїї.

„Дїѣта форматѣ дѣн ачестѣ кїпѣ, дѣн дѣцелѣсѣлѣ леѣеї, а нѣрчѣсѣ да креарѣа леѣеї де ѣнїре дѣн ачеламїї модѣ

prescripșă prin lege, care ăлă urma ші la facherеа че-
лор-лалте леці, адекъ: конклевăлă се фъча de къръ
maioritate, ші ăнкъ ăп ачестă kasă se фък de къръ o
mare majoritate, la care ш'аă dată votăлă liberă ші de-
пзтаці алаші съв influenца алегторілорă romъні, ші
кіарă ші зні діп депзтаці съсешті. Ші кăндă s'a про-
клатă de конклевă воінца мажорітăці, атъчї нічї діп
partea Sășiloră нічї діп partea Romъniloră нă s'a фъ-
кăтă нічї зпă protestă.

„Адеврăтă къ леціле Transilvanіеї пжпъ la 1848 ме-
морéзъ пзмаї треї націонї deosebite: ăнгрїї, Секїї
ші Sășїї; Romъні нă се considera ca націоне deo-
sebită; адеврăтă къ челе треї націонї се възвра de
бре-каре дрептърї, ші алăше ăп прівіреа дірегто-
рілорă la care се фъча candidaціоне діп partea ді-
етеї, дрептърї care лецеа нă ле întindea ші аспра
Romъniloră, ăпșă ăп прівіреа діетеї ші а алацереї de
депзтаці нă domъа нічї o diferenца de націоналітăці,
ші дакъ авеа чіне-ва каліфикаціоніле черъте de леце,
апої орїкъ ера Romънă s'ăă ăнгрă, орї Секїа s'ăă Sășă,
се възвра de дрептăлă de алацере аткă активă, кăтă
ші пасівă; ерă ăп діетъ ăнкеїрїле нă се фъча дъп
вотърїле кърїале але націоналітăцілорă ăп парте, чї
дъпъ канте.

„Дечї, дъпъ че ачеа діетъ а Transilvanіеї, care а креатă
лецеа зпїреї, ера форматъ ăп ăцелесăлă лецілорă de
атъчї, ші Romъні ші Sășїї аă автă influenца аспра
алацереї депзтацілорă ші аă зватă парте фъръ сілă la

deliberatiunile dietei, și mai mult de câtă ziăă vor-
tată pentru ziре; de unde apoi ziреа s'a și декре-
tată кз о маіоритате атжтă де mare: маі пóте чине-
ва афирма кз темейă кз леџа ziреі s'a фьктă фьр ли-
бера дивоіре а Самілорă și а Ромънилорă? și prin зр-
mare, маі пóте чине-ва контеста валідитатеа ачелеі
леџі? Аă дóръ ар fi печесарь дивоіреа а тóтъ па-
циэнеа съсэскъ și ромънъ фьр есчепдиэне pentру
валідитатеа леџилорă? Прé дналтэлă рескриптă реџескă
се паре кз, кандă face ачэстă обіекциэне, плэкъ
din ачэстă idee. Pentру кз орі че алтă еспікаре а
ачестеі обіекциэні ар fi дн опозициэне кз челе дн-
тжмплате.

„Есте адевъртă кз ла диетакаре а декретатă ziреа
ера репрезінтатă маі алесă класа привілеџіатă, și кзм-
кз попорэлă, și ачэте ачелă ромънескă și знгьрескă, дн
masa sa чеа mare, n'avea нічї знă дрептă de инфліуџ. Інсъ
ачэста нэ ера декжтă о зрmare фірэскъ а стьреі дн каре
се афла дрептэлă пэвлікă алă Трансільваніеі, каре пж-
нă ла 1848, аколо ка și дн Țngaria, ера кз deoseби-
ре аристократікă. Днсъ ачэста токмаі аша нэ се пóте
адэче кз темейă дн контра валідітэџеі леџеі де ziре,
прекжтă нэ пóте fi іертатă și нэ есте posibilă а траџе
ла дндóелъ пэтереа ачелорă леџі але Țngarieі, prin
каре s'a ставілітă съчесіэнеа ередітаре а caseі хавьэвр-
џіче, челеі gloriosă domнітóре, маі днтжїă асьпра лі-
ніеі вьрэџтешті, éръ маі тьрзіă și асьпра ачелеі fe-
теешті; și тотжші леџіле ачестеа днкъ s'аă фьктă prin

класа привілеціатъ, ші гъръ инфлѣнца попорълї челїї непривілеціатъ.

„Нїчї ачеа нъ este дптемеіатъ къ леїле зпгарїче шї transilvanїче асзпра зпїреї п'ащ гуректъ дп деплїнъ пзтере de леце. Fie-cine штіе къ ла діета че с'а адзпатъ да Пестала 1848, шї каре с'а форматъ пре те меїзлъ репресїнтъчїзней попорълї, ащ алесъ шї ащ трї- misъ депстаїї тóте черкзрїле алегьтóріе але Transilvanїей. Алецереа лоръ с'а гькътъ дзпъ лецеа електоралъ че стъ дп легьтъръ къ лецеа зпїреї. Попорълъ і-а алесъ, шї дп чеа маї шаре парте попорълъ sasъ шї ромънъ. Дечї ачеа парте а лецеї de зпїре, каре се рапóртъ ла ре- пресїнтъчїзнеа діеталъ, шї пре те меїзлъ къреїа черешъ ної астъїї къ стързїнцъ шї дпаште de ор-че алтъ кон- вокареа Transilvanїей, с'а есекътатъ шї дп фантъ дп тóтъ кзпрїндереа са. Аша дар шї ачеа парте а попорълїї transilvanъ каре, ла формареа ачелеї леїї п'а есерчї- татъ нїчї знъ дрептъ, а прїїшїтъ зпїреа, шї дп фантъ а пзс'о дп лзкране. Ачееашї с'а прїїшїтъ дп фантъ шї с'а есекътатъ de кьтръ попорълъ ромънъ шї sasъ, пентрз къ ачеста токмаї аша а лзатъ парте ла алецери ка шї по- порълъ зпгзрескъ, шї с'ащ шї алесъ дїнтр'їншїї indivїзїї карї се възкра de дпкредереа алегьторїлоръ, шї карї с'ащ дп- гьдїшатъ шї ла діетъ.

„Къ ачеа transformаре а администрацїзней їнтерне, каре се гькз печесаре прїп зпїре, лецеа дпсърчїпъ пре мїнїстерїзлъ зпгзрескъ. Мїнїстерїзлъ се шї апккъ de а- чєстъ лзкране каре череа знъ тїмпнъ маї дпделзп-

гатѣ, ші лѣкръ дн зпире кѣ вѣрбаці каріі кѣпоштеа маї віне днпрецізрѣрїле Трансїлванїей; тѣрвѣрѣрїле че зрмаръ днтр'ачеа, ші ресвелѣлѣ че ерзпсе дндатъ, дннедекаръ дндеплїнїреа лѣкрѣрїей. Дн fine, sistema absolutistikъ съпресе posiциѣнеа констїтѣціональ а Ънгарїей ші а Трансїлванїей; Трансїлванїа днкъ се съпѣсе sistemeї немдештї ші се рзпсе ёрѣшї де кѣтръ Ънгарїа. Днсъ este ёре кѣ пѣтїнцъ а декїара кѣ леѣеа н'ар авеа пѣтере овлїгѣторе нептрѣкъ есекѣтареа дн фалтъ а зпорѣ пѣрцїї сїнгѣратїче але леѣей а fostѣ дннедекатъ прїн тѣрвѣрѣрїле че аѣ зрматѣ, прїн ресвелѣ шї прїн пѣтереа армелорѣ...

„Ної нѣ прїчепем кѣмѣ зпїреа ар пѣтѣ съ перїклїтезе интереседе націоналїтѣїей локѣиторїлорѣ Трансїлванїей че нѣ ворѣескѣ зпгѣреште. Кѣчї ачееашї леѣе, каре а проклататѣ зпїреа, а елїбератѣ шї препопорѣлѣ Трансїлванїей, а прозвцатѣ егалїтатеа дрептѣрїлорѣ, а днтїнсѣ дрептѣрїле чївіле шї полїтїче асъпра попорѣлїї де тоте класеле шї націоналїтѣїїле, шї чеа днтѣїх зрмаре а зпїрей а fostкъ дїферїнда ачееа че esїста дн прївїреа дрептѣрїлорѣ, де о парте днтре націѣнеа зпгѣрѣскъ, секѣсскъ шї съсѣскъ, ёрѣ де алта днтре націѣнеа ромѣнъ, се рїдїкъ дндатъ. Ної вомѣ респекта интереседе націоналїтѣїей локѣиторїлорѣ Трансїлванїей че нѣ ворѣескѣ зпгѣреште, дн ачееашї деплїнъ пѣзѣрѣ ка шї ачеле але націоналїтѣїїлор че се гѣсескѣ дн Ънгарїа.

„Кїар нептрѣ ачееа este печесарѣ ка Трансїлванїа, конформѣ леѣей, съ се кїаме де дндатъ ла діета нострѣ

нептръ ка зпиді кз пої съ се потъ консѣлта азѣпра
интереселорѣ де націоналітате, кѣчї дакъ діета неком-
плетатъ, да каре Трансїлванїа нѣ с'а кіематѣ, ар диспѣне
ші азѣпра интереселор еї, дн абсенда еї чеа де сілѣ,
ші фъръ де нїчї о инфлїанцѣ а еї, апої ачесте disposiци-
зи кз мѣлтѣ маї кз дрептѣ кѣвѣнтѣ с'арѣ пѣтѣ декарѣ
де инвалиде, декѣтѣ леѣеа зпїреї каре с'а креатѣ дн фї-
нѣа еї де фадѣ шї сѣнт инфлїанца еї.

Ђрмѣзѣ акѣмѣ о sofistikѣ totѣ аша де несс-
ферїтѣ, ка шї чеа де азѣпра, прїн каре Деак
врѣ съ арете, ка де дозѣ орї дозѣ патрѣ, кѣ леѣїле
зпгѣрештї нїчї Кроаціеї нѣ і-аѣ фѣкѣтѣ нїчї о не-
дрептате.

Ної їнсѣ тречемѣ престе каѣса кроатїкѣ, шї
маї релевѣмѣ дїн адреса д-лѣї Деак нѣмаї ачелѣ
пѣнтѣ каре ворѣеште деспре челелалте націона-
літѣцї.

Ётѣ че зїче адреса зпгѣрѣскѣ їн честїсна
націоналітѣцїлорѣ :

„Maiestatea вѣстрѣ провѣкѣ діета ка ачѣста съ
се апѣче де а фаче проїенте де леѣї каре съ гаранте-
зе дрептѣрїле де націоналітате але ачелорѣ докѣиторї аї
Ђнгарїеї карїї нѣ сѣнт Ёнгарїї.

„Дн аїнте де тѣте декарїмѣ де не днтемїатѣ ачеа
дн кѣлнаре дѣнѣ каре леѣїле де ла 1848 арѣ вѣтѣша

дрептъриле де националитате але ачелорѣ докѣторї аї
Ѣнгарїеї карїї нѣворбескѣ зпгѣреште. Мѣлте disposiциѣнї
салѣтарїе с'аѣ ашезатѣ прїначесте леѣї дн фавѣреа по-
порѣлї, шї прїн рїдїкареа рапортѣрилорѣ феѣдале с'аѣ
рїдїкатѣ мѣлте дндаторїрї апѣзѣтѣре. С'а ашезатѣ е-
галїтатеа дрептѣрилорѣ, с'аѣ днтїнсѣ дрептѣрїле чївїле шї
полїтїче аазпра тѣтѣрорѣ класелорѣ, мїліѣнеле попорѣ-
лї с'аѣ фѣкѣтѣ лїверї четѣденї аї патрїеї, шї дїн тѣте
ачесте disposициѣнї вїне фѣкѣтѣре с'аѣ фѣкѣтѣ пѣрташе
тѣте нациѣналїтѣѣїле. Дн прївїреа лїмбей шї а нациѣ-
налїтѣѣї, меморателе леѣї нѣ кѣпрїндѣ вре-ѣ disposи-
циѣне повѣ. Адевѣратѣ кѣ дн § 3. арт. 5, се мемо-
рѣзѣ кѣ лїмба леѣїслаѣциѣней е нѣмаї чеа зпгѣрѣскѣ;
ла пѣнтѣлѣ е) § 2. арт. 16, се зїче ачееашї дн прї-
вїреа лїмбей де консѣлѣтаѣциѣне а конгрѣгаѣциѣнїлор де
комїтатѣ. Днсѣ тѣте ачестеанѣ ера декѣтѣ консеѣѣнѣе
але леѣїлорѣ нѣстрѣ де маї наїнте санѣѣиѣнате прїн ѣ
пратїкѣ контїнѣзѣ, шї апѣше а арт. 8: 1830, 6: 1840,
шї 2: 1841.

„Шї апої дакѣ леѣїле де ла 1848 вѣтѣма днтѣрѣ а-
девѣрѣ шї атѣтѣ де мѣлтѣ дрептѣрїле шї їнтереселе на-
циѣналїтѣѣїлорѣ че нѣворбескѣ зпгѣреште, че а фѣкѣтѣ сї-
стема абсолѣтїстѣ пентѣрѣ рѣставїлїреа ачелорѣ дрептѣрї
вїолате, шї пентѣрѣ апѣрареа ачелорѣ їнтересе де нациѣ-
ѣналїтате але попѣрелорѣ, атѣнчї кѣндѣ ла 1849 а вїо-
латѣ констїтѣѣциѣнеа зпгѣрѣскѣ шї тѣте леѣїле ѣреї?
А енѣѣѣатѣ егалїтатеа де дрептѣрї атѣтѣрорѣ нациѣ-
налїтѣѣїлорѣ, шї ачѣста ѣ а реалїсатѣ прїн ачееа кѣ пре-

tătuindene? Ți priverca țățărorџ naționalețăilorџ, Ți
jăsticie, Ți administrațione, Ți șkôlă, a Ți prodășă
sistema nemțeskă și limba nemțeskă.

„Și kiarџ astăzi de kare favorї polїtice se Ți pr-
tășesekă Ți priverca limbei lorџ, lokșitorїi Țe nă vor-
besekă nemțeste, Ți Boemia, Galicїa și alte mai măte
pърци ale provїncelorџ ereditarїe, kă tótekă ațeїașї
formeză parțea prekșpnїtóre a poporțizneї ațelorџ
țeri? Se pórtă óre Ți ațele țeri administraționea
și jăsticia, aș kiarџ instrăkționea mai Ți naltă, Ți lim-
bă nemțesă? și se respекteză óre akolo și se
asigăreză, afară de țele nemțestї, interesele țelor-
lalte naționalețăї, mai măte de kămă aș fostă Ți pa-
tria póstră ór și kăndă?

„De altmїtre, deabia este Ți Eșrona vre nă Stată
a kърșїa poporțizne nă s'ar ține de diverse națio-
nalityăї, și sănt Statăрі Ți kare năterял țelor-
lalte naționalețăї este Ți frїkoshată. Și poi kătețămă a a-
firma frankă, kă Ți Țea mai mare parțea a ațestorџ Sta-
tăрі drentăріe și interesele deosebitelorџ naționalețăї
nă găsesekă mai măte respекtare și mai măte gara-
ncї de kămă aș găsită la poi pănă akămă.

„Și poi pătemă să Ți trebămă frankă dăkă Romъnїї și
Slavїї Șngarїeї, Ți priverca drentăріlorџ și interesе-
lorџ naționalețăї lorџ, se găsesekă óre Ți stare mai rea
de kăță ațeї năterошї Romъnї kарїї lokșesekă Ți Greția
și Ți Rъsia, și Slavїї kарїї lokșesekă Ți țermania?

„Dăr poi ștїmă kă sentimentăлă naționaleță, kare đin

че дн че маї мѣлтѣ се desvóлтѣ, меритѣ респектѣ, шї къ дрентѣрїле лорѣ нѣ се маї потѣ мѣсѣра къ мѣсѣра тїмпѣрїлорѣ шї лецілорѣ де маї пайнте. Ної нѣ vomѣ зїта кѣмѣ-къ локѣиторїї Ънгарїей чеї де лїмѣъ нехнѣрѣскѣ днкъ сѣнт четѣденї аї Ънгарїей, шї воїмѣ а гаранта прїн о леце тотѣ че чере дн ачѣстѣ прївїре їнтересѣлѣ лорѣ шї їнтересѣлѣ патрїей.

„Дакъ Маїestateа вóстрѣ адї фї кїематѣ ла діетѣ пре тоцї ачѣї карїї ераѣ де а се кїема дѣпѣ леце, шї дакъ діета астфелїѣ днтрѣцїтѣ с'ар фї пѣтѣтѣ апѣка де фачереа лецілорѣ, де вѣнѣ сѣмѣ къ пѣнѣ акѣмѣ с'арѣ фї сѣпѣсѣ Маїестѣдеї вóстрѣ проїентеле нóстрѣ де леце асїгѣрѣторѣ їнтереселорѣ націоналїтѣцїлорѣ. Ба ної, дн спѣранѣкъ къ діета ва фї днтрѣцїтѣ катѣ маї кѣрѣндѣ, амѣ шї нѣмїтѣ о комїсізіне каре сѣ прѣгѣтѣскѣ лѣкрѣрїле нечесарїе дн ачѣстѣ прївїре, шї ачѣстѣ комїсізіне а шї термінатѣ дежа лѣкрѣрїле сале.

„Днсъ Маїestateа вóстрѣ шї акѣмѣ денѣгадї днтрѣцїреа діетей; шї кѣмѣ ар пѣтѣ діета неднтрѣцїтѣ сѣ се окѣпѣкъ фачереа де леці, маї алесѣ асѣпра знорѣ овїенте каре маї вѣртосѣ пре чеї некїемадї дї їнтересѣзѣ, шї ла каре къ деосевїре дорїндеде ачелорашї аѣ де а се лѣа дн консїдерацізіне прїнціпале.“

Ної амѣ tradѣсѣ ачѣстѣ партѣ а адрѣсей къ тóтѣ fidelitatea, лѣсїндѣ не діета хнѣрѣскѣ сѣ ворѣбѣс-къ гѣрѣ сѣ о їнтерѣпем.

Сѣ vedemѣ акѣмѣ шї ної нїнѣ їн кїт сѣнт їн-темѣїале челе че зїче асѣпра нóстрѣ.

II.

Ničí odatъ знѣ адвокатъ нѣ ш'а пермисѣ de a пѣши ла мижлокѣ кѣ пеадевѣрѣрї атїтѣ de кѣтезѣ-тѣре, кѣ sofisme атїтѣ de mistifikѣтѣре прекѣмѣ ѣши пермисе dieta хнѣрѣскѣ ѣнтр'знѣ актѣ de аша mare ѣмпортанѣцѣ, ворѣиндѣ despre Ромѣнї Transilvanieї. Кажѣтъ сѣ fie desperатѣ о ка-зѣсъ, ми desperаѣї апѣрѣторїї еї, кїндѣ se вѣдѣ silїї a рекѣрѣе ла атарї мижлѣче de апѣраре.

Ničí odatъ нѣ se пѣтеа кѣдекѣ Ѣнѣрїї ворѣ авѣ кѣтезареа сѣѣ ѣмпрѣдїнѣца, de a провока пре Славї, ми маї алесѣ пре Ромѣнї, пѣлѣмѣ-индѣ astfelїѣ адевѣрѣлѣ ѣн faѣцѣ. Депѣтаѣїї-Ад-вокаѣї din Pesta, ворѣ, афарѣ de тѣтѣ ѣндоѣла, a траѣе folosѣ din аѣеа nenорочїтѣ ѣмпреѣїѣ-раре кѣ cassa Ромѣнїлорѣ este атїтѣ de пѣрїнѣ кѣноскѣтѣ ѣн Еѣропа. Еї, Ѣнѣрїї, кѣредѣ кѣ нѣ s'ар чере de кїтѣ кѣтезареа de о парте, ми de алта, мѣестрїа de а шїї vine мїнѣи ми констрѣї sofisma, спре а атѣїї opinїѣnea пѣвлїкѣ а аѣе-

лорѣ че нѣ кѣноскѣ каѣса деплинѣ. Алтинте-
реа нѣ не амѣ шті еспліка пенілдѣита мистифика-
ре а фантелорѣ ін адресѣ. Es ist Methode in
diesem Wahnsinn.

Ші інтрѣ адеврѣ кѣ Европа апѣсѣнтѣ, дін
пенорочіре, este прѣ пѣдінѣ информатѣ аѣпра
рапортѣрілорѣ ін каре се афлѣ Ромѣніі фадѣ кѣ
Ѣнгѣріі. Ші ѣтѣ каѣса пентрѣ каре мѣ вѣдѣ сі-
літѣ а атинѣ нѣмаі кѣ деѣетѣлѣ ѣтеле дін аргѣ-
ментѣріле челе інкаліфикабілі але адресеі. Пен-
трѣ стрѣніі, нѣ пентрѣ Ромѣніі, факѣ ачѣста. Кѣчі
ла Ромѣніі ші Славі, ачеле аргѣментѣрі н'аѣ пѣ-
тѣтѣ сѣ проѣдѣкѣ декітѣ ѣміре, деспреѣдѣ ші ін-
дигнаѣіоне : а реѣста пентрѣ Ромѣніі пеаде-
врѣл евідинте, німе н'а гѣсітѣ де тревѣінѣѣ.

Ўнсѣ лѣѣмѣ, дін пѣнтѣ ін пѣнтѣ, челе че зі-
че адреса деспре ѣніреа Трансільваніеі кѣ Ѣн-
гаріа.

Рескріпѣлѣ реѣескѣ, преѣѣмѣ вѣзѣрѣмѣ, нѣ
реѣѣнѣште ачѣа ѣніре, фіндѣ-кѣ с'а декретатѣ
фѣрѣ інвоіреа паѣіѣнеі ромѣне.

Чіне ар фі крезѣтѣ кіарѣ ші деспре інсѣші
адвокатѣл Деакѣ кѣ ва авѣ кѣраѣіѣл де а маі
черка сѣ доведѣскѣ, кѣ аріколіі лѣі де лѣѣі

a mînz, ачееа къ Ромъниі din Transilvania ла 1848 тоѹі vine s'aş învoitş ла зпиреа Transilvaniei къ цера Ънгърескъ. Înтръ адевърş, възъръмş къ adresa аша реплікъ ла обіекцізнеа рескриптълї. Adresa зиче къ пѣмаї атзпчї ар пѣтє съ се індоескъ чїнева despre validitatea зпиреї кїндş *Romъниі арş fi fostş exclusiv prin lege* де ла dieta Transilvaniei; сєş кїндş н'арş fi fostş кіемаѹї ла dietъ; сєş кїндş лі с'ар fi фъкѣтş violinцъ în manifestarea votълї лорş.

Din ачестеа даръ ар зрма къ Ромъниі аş fostş наѹизнеа рекзноскътъ prin леѹеа în Transilvania, къ еї се пѣмъра între *Statъpile* цереї; ар зрма къ Ромъниі ла 1848 аş fostş кіемаѹї ла dieta каре аş креатş зпиреа, аş консълатş шї аş votatş.—Îнсъ, este оре де тревзїнцъ а ревока în memoria лекторїлорş nostri леѹеа Transilvaniei каре сзна: „în цера ачєста нїчї наѹї-„знеа Ромънъ нїчї релиѹїзнеа еї, нѣ се пѣмърş „îнтре Statъpile цереї, totъшї нїнъ кїндş се ворş „szferi pentръ folosълş цереї” ш. ч. л.; шї єръшї: „дакъ с'арş рекзнóште дрентърїле наѹїонале але „Ромънїлорş, с'ар рѣстърна констїѹїзнеа цереї, „îнтемеїатъ пре зпиреа челорş trei наѹїзні шї

„patru religioși.” (Aprob. Const. I, 1, 3; I. 1. 8. 1; I, 9, 1; III, 53, 1. etc., artic. 6. 1745.). Aceste lucruri nici înainte, nici la 1848, nici chiar înainte în ziua de astăzi n'a vrut să se vră a-ristrocația, adică națiunea noastră, să se ab-róce, zicând că se vră să sune memoria străbunilor. Cum poți dar adresa să sune și neadevărul atât de complet că adică națiunea română n'a fost exclusiv, ba că a fost chiar să se iemate la dietă? Care să unde sînt, întrebăm noi, acele litere convocătoare prin care a fost chemat? și dacă a fost chemat, se poate întrebarea: s'a dă să nă s'a dă națiunea română la dieta de la 1848? căci, dacă n'a vrut chema să dacă ori-cum nă s'a dă, cum poți zice adresa că a dat parte la fazele șirei? ă dacă cum-va a vrut chema, care este, întrebăm noi, singurul denumire română care a fost făcut la acea dietă? Noi știm, și știe toată lumea, că în acea dietă n'a fost, și, după lucruri, nici se poate să fie nici macar și singurul denumire română; nici întreprăzintă se era nici se poate să fie și singurul Română; adăptă că episcopul și are

ачелеаші аѣ fostѣ челѣ пѣцинѣ estraordinarie ;
інсѣ ачѣста нѣ не адѣче афта мѣраре, пентрѣ къ
тѣмнѣлѣ шѣ імпреѣѣрѣрѣле інкъ ераѣ estraordi-
narie. Мѣрареа інсѣ este къ teroristii ін діетѣ
інтервертіндѣ шѣрѣлѣ пропѣсечѣзнѣлор реѣешѣ, ачѣа
пентрѣ рекѣнѣштереа шѣ прѣн ѣршаре конвокареа
ла діетѣ а наѣѣзнеі ромѣне о аѣ пѣсѣ къ то-
тѣлѣ ла опарте, сѣіндѣ—къ вѣне шѣтеа къ Ромѣнѣі пѣ
ворѣ сѣ desfiinѣeze statѣлѣ Transilvaniei.

Дрѣнтѣлѣ пѣвѣлѣкѣ алѣ Trasilvaniei, прекѣмѣ, че-
вашѣ маі жосѣ, рекѣнѣште шѣ adresa, ін фла-
гранте контраѣчере къ сѣне інсѣшѣ, рекѣнѣштеа
пѣмаі треі наѣѣзнѣ. Оунѣрѣі, Сексѣі шѣ Сашѣі, карѣ
тоѣ імпрезнѣ де авѣа факѣ вр'о шенте сѣте мѣ
сѣѣте; ѣрѣ Ромѣнѣі, знѣ мѣлѣонѣ шѣ жѣмѣтате,
ера *толеранѣі*, нѣ авѣа нѣчѣ ѣн дрѣнтѣ политѣкѣ
шѣ наѣѣоналѣ. Dieta се компѣнеа дѣн репресѣн-
танѣі ачѣсторѣ треі наѣѣзнѣ легале; ачѣсте треі
наѣѣзнѣ шѣ репресѣнтанѣі лорѣ ера *Status et or-
dines Regni*: кѣмѣ дарѣ adresa пѣте сѣ зѣкъ
къ Ромѣнѣі пѣмаі ла дѣрегѣторѣіле ресервате че-
лорѣ треі наѣѣзнѣ нѣ се admitea дарѣ къ ла але-
ѣерѣ лѣа парте? кѣтезѣторѣіѣ неадѣвѣрѣ! Dieta се
компѣнеа дѣн денѣтаѣі комѣтателорѣ карѣ се кѣма

komitate знгърешті: ачесті депстаці се алеџеа де кѣтрѣ наџіџнеа знгърѣскѣ, ѳрѣ наџіџне знгърѣскѣ се кема сѣма тѣтрорѣ повілілорѣ: ачешті новілі пѣтеасѣ fie de опі ші че наџіоналітате, еі інсѣ дѣпѣ леџі се кема Шнгърі: пріп зрмаре, депстаціі комітателорѣ адекѣ аі повілімеі се кема депстаціі наџіџнеі знгърешті; зрма апоі депстаціі наџіџнеі секзешті ші аі наџіџнеі сѣсешті каріі пѣмаі де кѣтрѣ Секѣ ші Самі се алеџеа; апоі депстаціі орашелорѣ, іп fine демнітаріі ші фнкџіонаріі іналџі, ші регалістіі. Адевѣратѣ este аџеа че зіче адреса кѣмѣ-кѣ зпѣ маре пѣтѣрѣ діптре новілі ѳра де опіџіне ромѣнѣ: аша este, іптрѣ адевѣрѣ пѣтѣрѣлѣ повілілорѣ де опіџіне ромѣнѣ este кѣ мѣлтѣ маі маре декііѣ алѣ челорѣ де опіџіне знгърѣскѣ, інсѣ повіліі де опіџіне ромѣнѣ, џеа маі маре парте, пѣ пѣтеа сѣ-ші есерџіте дрентѣрїле політіџе пентрѣ кѣ реліџіџнеа лорѣ ортодосѣ ѳра пѣмаі *toleratѣ* іп џѳрѣ; ѳрѣ де алѣ парте ніџі зпѣлѣ дїп еі пѣ фіџра іп калїтате де повілілѣ ромѣнѣ, леџеа політікѣ пѣ кѣпощеа Ромѣнѣ џі пѣмаі повілілѣ знгърѣ: кѣџі, прекѣмѣ се зїсе ші маі сѣсѣ, тоџі повіліі імпрезпѣ, фіре-арѣ фі fostѣ де вер-џе

orişine, forma naţională ungărescă din Transilvania; aşa înkît, în înţelesul legal mi politikă, Transilvania nu avea nici măcară un singură povară Română, fiindcă-naţională Română, după lei, nu exista în Transilvania. Între povări acestea sînt Nemţii de orişine, mi Franţezi, mi într-o adevără că mi era, însă tot în calitate de Unguri, nici că i-ar fi trecut prin minţte vre ună povară de orişine germană sîc franceză de a pretinde că el ar reprezenta naţională germană sîc franceză, mi nu naţională ungărescă din Transilvania. Între Saşii, majoritatea de Români, de mi după rigorea leilor, cel puţin în calitate de Saşii, ar fi trebuit să se vîdăre de tôte drepturile, însă nici măcară în această calitate, adică sîc nume de Saşii, n'au fost vre odată admisi la eşeritare vre ună dreptă politikă. Între regalisti, de orişine Română era singură episcopulă ună, însă, precum se mai zise, nu ca Română se înţuşa el în dietă, ci ca proprietar. Eţ dară că în dieta dela Klaus n'au fostă nici nu acestea să fie nici măcară ună singură Română!

Чe e dreptă, dieta, formată, precum арта-

рѣмѣ, дин депутаціи челоуѣ треі націѣні легале, карі репрезента о прѣ неінсемнатъ миноритате а цереі челеі адевъртате, де ши інтре амениуцѣрї де „*Ținire seaș fșpçî*,” дарѣ ін fine, проклатъ Ѣниреа: ётъ знѣ фанѣ каре ноі сінтемѣ департе де а-лѣ контеста; інсѣ чине ш'ар фи адѣсѣ аминте къ інтр'знѣ актѣ атїтѣ де солемне, прекѣмѣ есте а-дреса знѣі націѣні кътрѣ реѣеле сеѣ, ар фи пѣ-тѣтѣ сѣ се пѣие знѣ неадевѣрѣ інкъ ми маікѣ-тезѣторїѣ декїтѣ челе деасѣпра, къ адекѣ дин партеа Ромѣнилоуѣ нѣ с'ар фи фѣкѣтѣ нічї знѣ протестѣ ін контра ачелї конкѣсѣ де Ѣнире алѣ діетеі дин Клѣжѣ?!
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Тотѣ лѣмеа шtie де конгресѣлѣ челѣ маре алѣ націѣнеі Ромѣне дин Трансилванїа, челевратѣ ін Блажѣ ла 3 (15) Маїѣ. Ачестѣ конгресѣ націо-налѣ а fostѣ інкѣвїиуатѣ де інсѣши гѣвернѣлѣ цѣ-реі, ши дескїсѣ къ тотѣ солемнитатеа де кътрѣ комисарїї гѣверниалї, консїліарїѣлѣ Лѣдовїкѣ Сабо ши баронѣлѣ Нік. Банфи. Ін ачестѣ конгресѣ ера репрезінтатѣ тотѣ націѣнеа ромѣнѣ дин Тран-силванїа де тоте класїе : клерѣ, повїлі, перѣ-сторї ши цѣранї. Маї тотѣ інтелиѣиуа ромѣнѣ дин Трансилванїа ера де фадѣ: деавїа есте комѣнѣ ін

Transilvania care s'а fi trimis'а la асeа ad'аnare
чeл'а п'аr'иn'а доi din sin'а se'а. Str'аnii ш'и k'аr'а
inimic'ии Rom'аnilor'а а'а admirat'а асeа m'аr'аd'а
ad'аnare. Їns'аш'и komisari'ии z'аng'аresh'ии а'а rapor-
tat'а'а г'аберн'ал'ии к'а „kons'алт'аr'ии а'а k'аrs'а'а ѓntre
mar'аn'ии k'аv'ииn'аe'ии, f'аr'а de ni'аi о а'аrit'аzi'аne
ш'и ѓn сeа m'аi m'аre lini'аste.“

E'и bine ! kongres'аl'а n'аtional'а din 15 Mai'а a
proklam'аt'а n'аtionalitate'а Rom'аn'а, а деп'аs'а ж'а-
р'аm'ииn'а n'аtional'а; еr'а pent'аl'а 16 а'а dekrete-
lor'а kongres'аl'ии еt'а k'аm'а s'аnt'а : „N'аt'аzi'аnea Ro-
„m'аn'а чeрe k'а konplokt'аt'аriele n'аt'аzi'аn'ии ni'аi de
„k'аm'а s'а n'а i'аa la desv'аt'аre k'аs'а ѓn'аk'аne'ии k'а
„ѓng'аria n'аnt'а k'аnd'а n'аt'аzi'аnea Rom'аn'а n'а v'а fi
„n'аt'аzi'аne konstit'аit'а ш'и organis'аt'а k'а vot'а de-
„liber'аtiv'а ш'и dech'аs'аiv'а ѓn k'аmera le'аzislativ'а ;
„e'аr'а din kontra, *dak'а dieta Transilvaniei'а ar*
„*voi tot'аш'и а se l'аsa la ne'аtrakt'аrea асele-*
„*iaш'и ѓnis'ии des'аpre noi f'аr'а de noi, аts'аn'ии*
„*N'аt'аzi'аnea Rom'аn'а* protest'аz'а k'а *solemn'ии-*
„*tate.*“

M'аi ѓnkolo еt'а сe se m'аi z'ичe ѓn protokol'аl'а
kongres'аl'ии : „S'а prop'аs'а s'а se аl'аg'а doze de-
„p'аt'аzi'аn'ии, z'аn'а la ѓmp'аrat'аl'а аl'а la diet'а, ш'и

„знѣ комитетѣ перманенте каре ше зиндѣ ин Сибиѣ
„сѣ приимескѣ рѣшенисѣриле че ворѣ адуче де-
„пстації де ла императѣлѣ ши де ла диетѣ, ми сѣ
„вестескѣ стринѣреа адзеприї генералї нацио-
„налї супре а і ле фаче кѣноскѣте. Немѣрѣлѣ де-
„пстаціорѣ ординації ла диетѣ сѣ фие челѣ пѣ-
„цинѣ де 100.“ Ачеї 100 депстації с'аѣ ши а-
лесѣ. Епископѣлѣ Лемени (каре ера регалистѣ)
се пѣми прешединте адѣ депѣтѣчиѣнеї. Депстації,
дѣпѣ хотѣриѣеа Адзеприї, п'авеа дерѣтѣ сѣ а-
стѣрнѣ диетѣї конкѣсселе ши протестѣлѣ нациѣнеї,
fară să aibă voie a se lăsa în desbătere.
(Bezї протоколѣлѣ Адзеприї).

Еї вине! ачѣстѣ депѣтѣчиѣне националѣ де 100
инші, тримистѣ кѣ протестѣлѣ нациѣнеї ин контра
ѣниреї, се ши дѣсе ла Клѣжѣ, пресинтѣ диетѣї
конкѣсселе ши протестѣлѣ националѣ ; ѣрѣ диета,
прекѣштѣ се штие, проклатѣ ѣниреа интр'знѣ кинѣ
тѣмѣлтѣосѣ, фѣрѣ а лѣа ин консидѣрациѣне протестѣлѣ
solemne а знѣ милионѣ ши жѣмѣтате Ромѣни,
ба тероризмѣлѣ дин диета де ла Клѣжѣ мерсе пѣ-
пѣ аколо инкѣтѣ пѣ пѣмаї галѣриѣеа имплѣте а-
пѣме кѣ Секциї чеї маї тѣрѣації, дар ин шедин-
дѣе дин 6 ши 10 Ізниѣ, депстації ка Палѣї, Бер-

zenței și konsorți, vomîră челе маї зрїте њнж-
рѣзрї зпгзрешті асзпра Ромѣнлорѣ, ши претиндеа
ка сѣ се спжнзсре дн фсрчї мембрії комите-
тлсї Ромѣнѣ !.. (Bezi desvaterile dietei în Er-
delyi Hirado și Gazeta de Transilvania No.
45 din 1848, f. 136).

Кзмѣ дарѣ, кѣ тóте ачестеа, адреса диетеї зп-
гзрешті афирмѣ кѣ Ромѣнїї н'аѣ протестатѣ ѡн
контра зпиреї, ва, че е маї мѣлѣ, адреса, кѣ
параграфїї д-лї Деакѣ а мїнѣ, доведеште пї-
нѣ ши ачееа кѣ Ромѣнїї аѣ fostѣ центрѣ ѡнпире !
Ах ! ної ѡцеледемѣ пре д. Деакѣ : да, Ромѣ-
нїї н'аѣ протестатѣ fiindѣ-кѣ д. Деакѣ, дин пара-
графїї ши артикулї д-сале, este ѡн старе а до-
веди ши ачееа кѣ ѡн ѡнгарїа ши ѡн Трансилва-
нїа нїчї нѣ esistѣ Ромѣнї чї нѣмаї ѡнзрї...

Се маї зиче ѡн адресѣ кѣ маї мѣлїї де кїтѣ
зпѣлѣ дин Ромѣнї аѣ votatѣ центрѣ зпире. Кзмѣ-
кѣ ачѣста este falsѣ, се vede де аколо кѣ ѡн
dietѣ нѣ ера, ши, дѣпѣ лецї, нѣ пѣтеа сѣ fie нїчї
зпѣ Ромѣнѣ. Епископѣлѣ зпїтѣ, прекзтѣ се арѣтѣ,
нѣ се ѡнфѣцїша ѡн диетѣ ѡн калитате де Ромѣнѣ,
чї де регалистѣ. Ёрѣ ка прешединте алѣ депѣ-
тѣчїзней ромѣне, че се тримїсе ла диетѣ кѣ про-

testărlă în kontra zpirei, eală n'avea voe de kîrlă a asterne protestărlă națională fъръ a se lъsa în desvaterе. Дакъ ачестă episkopă, ka regalistă, a votată pentръ sělъ kontra zpirei, ачееа нъ pri-vesthe пре Romъni. În tótъ întîmplареа, аневое kredemă къ d. Deакă ар маі fi în stare de a dovedi ши ачееа, fie din ori ши челеці, векі sělъ похе, къ votărlă zni episkopă regalistă каре din întîmplаре ера Romъnă darъ нъ авеа ничі znlъ mandată de ла națiune кѣмă сѣ voteze în dietъ прекѣмă ничі нъ пѣтеа сѣ аівъ, аневое kredemă къ ар dovedi къ votărlă ачелѣиші, póte pentръ zpire, ар fi маі tare de kîrlă votărlă zni kongresă națională în kontra zpirei, алă zni kongresă ла каре ачелă episkopă a asistată ши a konsimdită. Апоі, pentръ ka protestărlă romъnă сѣ fie validă, нъ се чере, kredemă поі, ка ничі znlъ Romъnă сѣ нъ fie цинѣтă къ Шнѣриі, кѣчі, pentръ validitatea zni конкѣсă, прекѣмă прѣвине însémнъ adresa, нъ се чере інвоіреа а тоці Romъniі fъръ de ничі о есчепцине.

Дѣпъ ачееа спъне adresa къ ачееа импрецізаре къ în dietъ, ера репрезінтатъ къ deosebire aristокрація еръ нъ ши попорѣлă, ши ачѣме нъ-

мерозлѣ попорѣ ромѣнѣ, нѣ се пóте адѣче íн
kontra validitѣиі лсеі de зпíре, прекѣмѣ нѣ се
пóте шí нѣ este ертатѣ а адѣче ачѣстѣ íм-
прецѣзраре нíчí íн kontra validitѣиі ачелорѣ лецѣ
ѣкѣте totѣ de ачесте діете, прín каре с'а ачен-
tatѣ szchesíznea еreditаре а кaseí Хаѣсѣзрíче.—
Ла ачѣста рѣспñdemѣ къ нѣ нѣмаí попорѣлѣ
ромѣнѣ челѣ асервілѣ нѣ ера репрезентатѣ íн діетѣ,
дарѣ нíчí мѣкарѣ аríстокрацía ромѣнѣ, кѣ тóте
къ ачѣстѣ аríстокрацíе ромѣнѣ де пе ла 1438
íнкóче неíнчетатѣ protestѣ íн kontra есклѣде-
реí нацíоналítѣиі шí релицíонеі сале челеí рѣ-
сѣрítене, ерѣ маí алесѣ ла 1691, 1700, 1744,
1791, 1830, 1834, 1842, etc. etc. Ачѣстѣ аríс-
tokрацíе ромѣнѣ нѣ íн калítате де ромѣнѣ шí
ortodosѣ чí нѣмаí íн калítате де знгѣрѣскѣ шí
katолíкѣ се маí толера кíте оdatѣ ла партíчíпареа
дрепѣрíлорѣ цереí. Че се цíне де попорѣлѣ а-
сервілѣ, де mísera plebs contribuens, ачеста шí
маí вíртосѣ ера есклѣсѣ де ла тóте дренѣрíле
цереíпíпѣ ла 1848. Valíditатеа лецѣлорѣ де маí
nainte пентрѣ ачееа нѣ се контестѣ; íнстѣ ла 1848,
кíндѣ ачестѣ попорѣ вíне ла конштíица дрен-
ѣрíлорѣ сале, шí ле афíрмѣ, маí пóте óре d. ad-

вокатъ Деакъ, în momentulъ че дѣмнеалѣ сінгърѣ прокиамъ egalitatea dreptărilorъ pentru toți, сѣ зикъ къ о леце че привеште віѣца сѣѣ мórтеа ачелѣиаші ар fi validъ фъръ înвоіреа лѣі? de nobis sine nobis?

Акѣмъ vine d. Деакъ de a ne presenta знѣ алѣ neadeвѣрѣ ne маі аззитѣ піпъ акѣмъ în Transilvania, къ адскъ лецеа Ѣпирѣі, челѣ пѣцинѣ în parte, s'ар fi есекѣталѣ ші ачентатѣ кіарѣ ші де кѣтръ попорѣлѣ ромѣнѣ, prin ачѣеа къ Ромѣніі din Transilvania арѣ fi алесѣ ші арѣ fi trimisѣ депѣтаѣі ла диѣта де ла Пѣста.— Nimика маі neesактѣ де кілѣ ачѣста. Департе де а fi партиципатѣ Ромѣніі ла алеѣереа ачелорѣ депѣтаѣі, дѣпъ че protestaserѣ odatъ în kontra Ѣпирѣі în конгресѣлѣ наѣионалѣ де ла Блажѣ; дар кіарѣ сѣ fie врѣлѣ, пѣ арѣ fi пѣтѣлѣ партиципа, къчї, îndатъ în лѣна Маіѣ дѣпъ конгресѣл наѣионалѣ, ші înainte де диѣта din Клѣжѣ, аї къреї Депѣтаѣі ameninѣа кѣ фѣрѣиле пре мемѣрїі комитетѣлѣі перманинте, прекѣмѣ ші дѣпъ диѣтѣ, гѣвернѣлѣ din Клѣжѣ, де о parte trimitea комисіѣні черчетѣтórіе каре сѣ des-fакъ, сѣ персекѣте ші сѣ принѣтѣ пре мемѣрїі

komitetъхѣ ромънѣ, еръ де алъ парте импър-
ція ванде де Секѣ prin tótъ цѣра, каре ар-
ста, прѣда, ватжокорѣа, вѣтеа ши кѣарѣ хѣидеа пре
Ромънѣ, сѣвѣ претестѣ де ревелѣ, де аѣитаторѣ
în kontra Ѣпирѣ. Ачестеа сѣнт факте. Ши а-
честе аша нѣмите ревелѣнѣ але Ромънѣлорѣ
în kontra Ѣпирѣ кѣ цѣра хѣгѣрѣскѣ, кѣмѣ се по-
трѣвѣскѣ еле кѣ асерѣѣнеа адресѣ кѣ Ромънѣ
în фантѣ арѣ фѣ прѣимѣтѣ Ѣпирѣа? Din контрѣ,
пре кѣндѣ Ѣнгрѣ-Секѣѣ фѣчеа алецѣрѣле де де-
пѣтаѣ ла Пѣста, Ромънѣѣ, în лѣнеде Изѣе, Аѣ-
гѣстѣ, Septемвре, се адѣна din tóте пѣрѣле
цѣреѣ ши чѣлебра конгрѣсе наѣionale ла Нѣ-
сѣвѣдѣ, ла Орѣатѣ, ши апоѣ еръшѣ ла Блажѣ. În
tóте ачесте конгрѣсе се протестѣ де ноѣ
în kontra Ѣпирѣ. În алѣ доѣле конгрѣсѣ наѣionalѣ
де ла Блажѣ, în лѣна Septемвре, Ромънѣѣ се
адѣнарѣ арѣмаѣѣ; аколѣши органѣсарѣ цѣра мѣ-
лѣтрѣште în kontra фракѣѣнеѣ терорѣстѣче хѣно-
нисте а Ѣнгрѣ-Секѣлор, импѣрѣѣрѣ тóтъ цѣра
Ардѣлѣлѣ în Префекѣрѣ ши Трѣвѣнате милѣтарѣе,
нѣмѣрѣ Префекѣѣ ши Трѣвѣнѣ, ши алесѣрѣ хѣнѣ
ноѣ комѣтетѣ наѣionalѣ. În скѣрѣтѣ тимѣнѣ, Ро-
мънѣѣ десарѣмарѣ пе тоѣѣ Ѣнионѣстѣѣ din Тран-

silvania гъръ ка милиция имперіалъ съ ле fi
datъ вре-знѣ ажсторѣх, дѣн контра, привѣа пѣ-
маї кѣ о индифериндъ рѣѣ askensъ ла лѣнта fa-
талъ ѣнтре Ромѣнїи шї Ѣнгрїї. Transilvania,
de кѣ finitѣл англѣї 1848, дѣлѣ че Ромѣнїї а-
dъсерѣ ла askѣлтаре пе Ѣнгрїїи ѣnionistї, Tran-
silvania пѣтеа съ се вѣкѣре де паче шї лїнїште,
дакѣ ренѣmitѣлѣ ѣенерарїѣ Bemѣ, пѣ транспор-
та ресвелѣлѣ дѣн Ѣнгарїа ѣн Transilvania. Лѣп-
теле ероїче але лѣї Іанкѣ, Аксенте, Балїнтѣ
ш. а., ѣн контра Magїarismѣлѣї, sїnt кѣноскѣ-
те ѣн тѣтѣ лѣмеа. Штїстѣ este шї ачееа кѣ Bemѣ
ѣн Transilvania п'а врѣтѣ съ се лѣпте ѣн кон-
тра лѣї Іанкѣ, декїарїндѣ кѣ елѣ п'а венїтѣ
ѣн Ѣнгарїа съ се лѣпте ѣн контра ачелорѣ че'шї
апѣрѣ націоналїтатеа. Шї акѣтѣ ѣнтребѣтѣ пої,
дакѣ ачесте лѣпте але Ромѣнїлор ѣн контра
Magїarismѣлѣї, лѣпте каре адреса кѣ тѣлѣ прѣ-
дїндѣ ле ретаче кѣ тотѣлѣ, ѣнsemnѣзѣ ѣре шї
ачестеа кѣ Ромѣнїї аѣ прїїмїтѣ Ѣнїреа? Ної ѣн-
сѣ шїтїмѣ прѣ вїне кѣ Деакѣ, Кошѣїтѣ шї тѣтѣ
dieta ѣнгрѣскѣ, зїкѣ кѣ Ромѣнїї, ѣнтрокмаї ка
мї Кроації, аѣ fostѣ амѣѣїїї прїн ѣнтрїѣеле ка-
мерїелї дѣн Вїена. Ка шї кѣт Ромѣнїї шї

Славїї авса тревзїнцъ ка камерїла шї реакціѡ-
nea din Бїена сѣ'ї ѡнвече а'шї апѣра esistința
націоналъ! Este ѡнсѣ знѣ tristѣ шї неконтe-
statѣ адевѣрѣ къ реакціѡnea шї ѣрманїзмѣлъ
din Бїена с'аѣ folositѣ ѡн парѣва тѣхрорѣ, de
aceste лѣnte nazionale din Ънгарїа шї Тран-
силванїа; ачѣста ѡнсѣ нѣ este vїна Ромѣнїлорѣ
шї а Кроацїлорѣ, чї este а Ънгрїлорѣ карїї чер-
ка аѣнчї прекѣмѣ чѣркъ шї асѣзї сѣ стїнгѣ
дрепѣрїле челе маї сакре але нацїѡней ромѣ-
не шї славе.

Кѣ знѣ кѣвїнтѣ, знїреа нїчї одатѣ некѣмѣ сѣ
se fie esekstatѣ нїчї мѣкарѣ ѡнтр'о сїнгѣрѣ пар-
те а еї, дарѣ нїчї нѣ с'а пѣвїкатѣ, пентрѣ къ
нѣ с'а пѣтїтѣ, дїн казѣ къ ѡн моментѣлъ кїндѣ
ера сѣ се пѣїе ѡн лѣкраре, тѣтъ лѣмеа ромѣнѣ
апѣкъ арїеле ѡн контра еї.

Маї ѡнколо, адреса нѣ прїчене кѣмѣ Ромѣ-
нїї din Transilvania потѣ сѣ'шї vadѣ перїклї-
tatѣ націоналитatea лорѣ прїн знїреа къ Ънгарїа:
de ѡрѣ че Ромѣнїї знїндѣ-se къ Ънгарїа арѣ
кѣпѣта ачелешї дрепѣрї ка шї челе-лалте на-
ціоналїтѣдї але Ънгарїей. — Ної крѣдѣмѣ de
прїсосѣ а маї рѣсузїнде ка че арѣ перде Ро-

тѣниі sakrifikândă esistînda цереі лорѣ, ши пре-
фѣкînds-se în Țngърі...

În fine, adresa zîche къ конвокареа Transil-
vanieiі la dieta din Pesta ши pentр ачееа ін-
къ este неапѣратъ, ка імпрехнѣ къ Transilva-
niі съ se diskъte în dietъ chestiznea naціоналітѣ-
ціі лорѣ. — Însъ че алѣ însemnéзъ ачэста
dekîтѣ ка Transilvanii съ рехнѣче маі întîіх
виедеі лор націонале мергîндѣ ла Pesta, пен-
тръ ка аколо съ се консъlate апоі къ Țngъріі
къмѣ съ о реіnvieze?!

Benimѣ акъмѣ ла chestiznea naціоналітѣцілорѣ.

Interesantѣ este ачееа ка дъпѣ че Ромѣниі,
Кроаціі, Sіrbii, шиі вѣрсарѣ ла 1848 сіпцеле
în kontra лецілор хнгърешіі de ла 1848, че-
лорѣ desfîinцѣтіе naціоналітѣціі а шénte mi-
lióne de Славі ши trei milióne de Ромѣні, ши
дъпѣ че ачесті Ромѣні ши Славі protestѣ ши
astъзі în kontra ачелор леці unilaterале, Țngъ-
ріі кіарѣ ши акъмѣ, în ачесте mominte съпреме,
съ айѣ ши кѣtezarea ши імпрѣдîнда de а де-
кіара, în adresa лорѣ кътрѣ рецеле, de неîнте-
меіатъ ачееа інкълпаре къ леціле лорѣ de ла
1848 арѣ вѣтъма дрентѣріле de naціоналітате

але Ромънілорѣ ши але Славилорѣ, сѣѣ pentрѣ ка сѣ ворбимѣ ѳн лимба политикѣ а адресеї, *drepturile acelor locuitori ai Ungariei cariї ne vorbesкѣ sngreeste*, fiindѣ-кѣ Adresa se fereste, прекѣтѣ се пѣте, де а мемора анѣме пре Славї ши пре Ромънї, нѣ кѣтѣва прин асемине мемораре сѣ се парѣ аї рекѣнѣште ши пре еї де fiинѣ ши персѣне нациѣнале. Adresa, спре а доведї кѣтѣ-кѣ ачеле леѣї злгърештї де ла 1848 нѣ сѣнт недренте pentрѣ нациѣнеа ромънѣ ши славѣ, адѣче зрѣмѣтѣреле патрѣ аргѣмїнте.

Argumentul ultim. Adresa зїче кѣ леѣїле де ла 1848, каре декретѣзѣ лимба злгърѣскѣ де лимбѣ есклѣсивѣ а леѣїслаѣїѣнеї, а администраѣїѣнеї, нѣ сѣнт декѣтѣ консеѣїнѣ фирештї але леѣїлорѣ адѣсе ѳн ачестѣ обїентѣ ла 1830, 1840, 1841.— Ної ѳнсѣ крѣдемѣ кѣ адреса прин ачѣста, департе де а доведї дрѣнтатеа леѣїлорѣ де ла 1848, н'аѣ фѣкѣтѣ алѣ декѣтѣ а мѣртѣрїсїтѣ кѣ злтрамаѣїарїзмѣлѣ де ла 1830 пѣнѣ ла 1848 аѣ рѣмасѣ сїешї консеѣїнѣ ѳнтрѣ а стїнѣ наѣїѣналетатеа ши лимба Ромънілорѣ ши а Славилорѣ. Шїїмѣ кѣ ла 1847, Кошѣтѣ пропѣсесе пѣнѣ ши

градъ череа кърцilorъ висеричештї але Ромънlorъ
їн знгреште, ми їнтродъ череа лимбеї знгрештї
їн висерика Ромънъ. Ної сїнт емъ департе де а
kontesta къ ши ачестъ пропънере а лїї Комшїтъ
нъ ера декїтъ о консецинъ фирескъ а лецїlorъ
ши датинелоръ востре, маї алесъ де пре ла анълъ
1830 їнкоче.

Argmentsлъ алъ доїле. Adresa зїче къ нїчї
sistema немцескъ а лїї Бахъ їнкъ п'а fostъ
маї дрентъ пентръ националитъцї, декїтъ система
лецїlorъ знгрештї де ла 1848 ; къ ачеа siste-
мъ а гвернълї немцескъ а їнтродссъ лимба
немцескъ їн жвстїцїе, їн администрацїоне, їн
сколъ. Ачеста este пре адевъратъ, ши Славїї
ши Ромънїї аъ датъ ши даъ довадъ ши асїзї
къ еї зрїисескъ ачестъ системъ немцескъ, нъ
маї пъцїнъ декїтъ пре чеа знгрескъ. Dieta кро-
атъ, де фїка цermanismълї, нъ вре а тримите
denстацї ла Reichsrath, прежъмъ нъ тримите
нїчї ла Песта пентръ къ Кроацїї, дакъ нъ сїнтъ
Немцї, нъ сїнтъ нїчї Ѣнгрї. Ынъ лъкръ нъ
прїченемъ, къмъ adresa знгрескъ креде а пъ-
те жвстїфика марїарїзмълъ прїн цermanismъ.

Argmentsлъ алъ треїле. Adresa зїче къ ши

гъвернълъ немцескѣ тотѣ ачѣстѣ системѣ de denationalisare зрмѣзѣ асѣпра Славилорѣ, интродукѣндѣ лимба шѣ система немцѣскѣ ѣн Боemia, ѣн Галиѣия, шѣ ѣн челедалте провинѣе слави-че каре стаѣ деадрентълѣ сѣутѣ министерѣлѣ дѣн Виена. — Шѣ ачѣстѣ обсерваѣионе а адресеѣ знгрешѣи este нѣ се нѣте маѣ адеврѣратѣ; ѣн-сѣ нѣи ѣрѣшѣи нѣ приченемѣ кѣмѣ система de германисмѣ а министерѣлѣи дѣн Виена ар пѣ-тѣ жѣстѣфика маѣиарисареа Ромѣнилорѣ шѣ а Сла-вилорѣ. Дар, де алѣтѣ парте, шѣтимѣ прѣ вѣне кѣ де мѣлѣтѣ Ѣнгрѣиѣи ворѣ сѣ каначѣитезе не Нем-ѣиѣи де ла Виена кѣ нѣ este политѣкѣ маѣ кѣм-натѣ декѣтѣ ачѣеа а Немѣѣилорѣ асѣпра Боemi-лорѣ, Моравѣилорѣ, Полонѣилорѣ шѣ Italianѣилорѣ де о-парте, шѣ ачѣеа а Ѣнгрѣилорѣ асѣпра Славѣилорѣ шѣ Ромѣнилорѣ де алѣтѣ парте; кѣ германисмѣлѣ шѣ маѣиарисмѣлѣ аѣ ачѣелашѣи принѣипѣиѣ де вѣѣѣтѣ шѣ де леѣѣитѣмѣтате, шѣ ачѣелашѣи инѣтересѣ шѣ skonѣ, шѣ кѣ, прин зрмаре, ѣмпрѣжмѣлатѣ арѣ требѣѣи сѣ'шѣи деа мѣна спре а стѣнѣе, ѣѣе-каре ѣн сфе-ра са, слависмѣлѣ шѣ romanисмѣлѣ: аша ѣн-сѣ ка германисмѣлѣ сѣ нѣ трѣкѣтѣ марѣѣинеа Ѣнгра-ѣиѣи pentрѣ кѣ а маѣиарѣса не Слави, не Кро-

адї, пе Сїрві, пе Ромъні есте знѣ привілеїѣх
ресерватѣ Ѣнгѣрлорѣ, дар нічі Ѣнгѣріі н'аѣ сѣ
трѣкѣ ѡ провинцеле ахстриаче пентрѣ кѣ а дес-
фїнца славїзмѣлѣ дїн Боемїа, Галїцїа, Моравїа,
Ілїрїа, шї романїзмѣл дїн Венецїа шї Бѣковї-
на есте знѣ дрептѣ ресерватѣ Немцїлорѣ. Пѣ-
катѣ кѣ Немцїї нѣ ворѣ сѣ причѣпѣ пентрѣ че
сѣ нѣ цermanїseze тотѣ еї шї пе Ѣнгѣрі шї пе
Кроацї шї пе Трансїлванї.

Алѣ патреле arguments. Адреса знгѣрѣскѣ зїче
кѣ Ромъніі дїн Грецїа шї Мацедонїа Тѣрцїеї,
шї ачеї дїн Басарабїа Рѣсїеї нѣ се аслѣ маї
вїне ѡн респектѣлѣ нацїоналїтѣцїї лорѣ декїтѣ Ро-
мънії дїн Ѣнгарїа дѣпѣ лецїле лїї Комїтѣ де
ла 1848. — Ачѣста пѣте сѣ фїе адсвѣратѣ, дар
нѣ пої карї кзнѣштемѣ пе Ѣнгѣрі, чї стрѣнїї
карї нѣї кзнѣскѣ де ажѣнсѣ се вор мїра кѣмѣ
Ѣнгѣрії демокрацїї шї асѣмїнѣ еї їнсїмї гѣ-
вернѣлѣ шї лецїле лорѣ де ла 1848, кѣ лецїле а-
sїатїче але Царѣлї шї але Сѣлтанѣлї!

În fine, Adresa promite din partea ценерѣсеї
нацїонї знгѣрешїї концесїонї ѡн favѣrea локсїто-
рїлорѣ цереї знгѣрешїї че нѣ ворбескѣ знгѣреш-
ше, нѣмаї дакѣ ар кїема одатѣ рецїеле ла Песта

не Кроаці ші не Трансилвані, адекъ нѣмаї да-
къ ар декрета одатъ рецеле де Ынгѣрі не Ро-
мѣні ші не Славї, пентрѣ ка виїндѣ ла Песта
ші еї, сѣ се нѣтъ їнцелече Ынгѣрії сѣверанї кѣ
еї, ші сѣ ле нѣтъ афла дорїнцеле. Ші тѣте а-
честеа стаѣ їн Адресъ спѣсе кѣ тѣтъ наївїтатеа
чеа маї неїнкїзїтѣ. Нѣмаї ачееа нѣ пѣтемѣ при-
челе ної кѣмѣ потѣ Ынгѣрії сѣ'ші їнкїзѣскѣ кѣ
рецеле ар фї їн старе, фїе кїарѣ мї кѣ пѣтереа мїлі-
дїеї знгѣрештї, а'ї адѣче не Кроаці ші не Тран-
силванї ла Песта, дѣпѣ че прѣ вїне штїѣ Ынгѣ-
рії кѣ їмпѣратѣл а черкатѣ сѣ адѣкѣ не Кро-
аці, нѣ ла Песта чеа вїолентѣ ші централїзѣтѣре
чї ла *Reichsrathul* дїн Вїена каре їнкѣ тотѣ маї
рекзпѣште о спечїе де аѣтонміе а церїлорѣ, ші
тотѣші н'а їсѣзїтїѣ кѣ вравїї Кроаці: еї аѣ рефѣ-
сатѣ де а мерѣе ла Вїена. Ші Ынгѣрії кѣ тѣте
ачестеа, черкѣ тѣте мїжлѣчеле де а адѣче ла Пе-
ста не Кроаці, ба кїарѣ ші не Трансилванї карїї
нїчї одатѣ їн вїѣца лорѣ н'аѣ fostѣ ла Песта нїчї
нѣ ворѣ сѣ мергѣ одатѣ кѣ канѣлѣ, пентрѣ кѣ нѣ
сїнт Ынгѣрі чї Ромѣні. Аневоїе кредемѣ кѣ гѣ-
вернѣлїї немѣескѣ де ла Вїенаї-ар маї венї ла
сокотѣлѣ ка сѣ сѣвѣжѣе, ка ла 1848, не сѣма

Џнгѣрілор пе Кроаѣи ши пе Трансилваніи. Немѣиіи о арѣ фаче ачѣста нѣмаіи інкорпораре че о аѣ къ ачѣстѣ виолентѣ инкорпораре ар провока де ноѣ ши несминтитѣ знѣ ресвелѣ интернационалѣ интре Џнгѣріи, ши интре Ромѣниіи ши Славіи. Дѣлта ар фи неінквѣратѣ. Не індоимѣ инсѣ дактѣ а-семине крѣделѣ интригѣ ар адѣче импѣратѣлѣи дин Виена тѣкарѣ фолоселе де ла 1848.

Џнгѣріи аѣ неінквѣрата неѣзние де а черка сѣ фор-мезе о цѣрѣ ши о наѣиэне ѣнгѣрескѣ *mare*, *sua* ши *nedesпѣриѣ*, ши зѣтѣ къ еіи сѣнтѣ нѣмаіи патрѣ милионе, ѣрѣ Славіи шенте, ши Ромѣниіи треіи; еіи нѣ вор сѣ вадѣ къ Кроаѣи ши Трансилваніи нѣ-маіи прин форѣа армелорѣ с'ар пѣтѣ контопи къ Џнгѣриа, къ Славіи ши Ромѣниіи ниѣи прин вио-линѣтѣ нѣ се ворѣ фаче Џнгѣріи. Аѣи е локѣлѣ ка сѣ адѣчемѣ аминте Џнгѣрілорѣ ниште кѣвинте ін-целенте каре ле гѣсимѣ ин кѣарѣ адреса лорѣ. Ётѣ че зѣче адреса ѣнгѣрескѣ кѣтрѣ реѣеле ин контра централістѣреіи немѣештіи: „О знитате стѣр-сѣ прин силѣ нѣ фаче импѣрѣѣи маіи пѣтінте: конштіиѣа ловітѣ а фекѣреіи цѣрѣи, ши амѣ-рѣѣиэнеа проѣдѣсѣ прин силѣ, дештѣнтѣ тенден-це де деспѣрѣѣре ва пѣте кѣарѣ де десфачере,

și pentru aceea împăryșiaea atârchi va fi mai slabă kîndă va avé mai mълтъ тpeвzиnцъ de întreга sa пэtere și de tótъ însъfleциrea поpó-релор sale. E fórte ла îndoелъ пэтереа знеі împăryșii а кэrei знитате пэмаі prin пэтереа ар-мелорă se póte sъzциné, și кiарă în momintele перікъллxi нэ este asigэратъ. Ловіrea în дрентъ-риле політче але знеіцери, totă-dэсна este недрентъ, și prodъче simцeminte de дэреpe și пемълцътiре.“ Ворбе пline de інцеленчизне și de аdevърă! Ачесте ворбе ле адресэзъ și Трансил-ванiа și Кроацiа, Ромънii și Славii, кэтръ Ънгэриi.

Ънгэриi, prin зрмаре și Adresa знгэрескъ, нэ маі інчетэзъ де а се лъзда къ еі арă fi рi-дикатă ла 1848, грегъциле fezdale каре апъса маі кэ сémтъ не Славii și не Ромънii. — Съ зи-чемă къ ачэста ар fi аdevъратă, și totăши, кредемă noi, прé мълтă pretindă Ънгэриi ка ачесте поpóre съ'ши авдиче националитатеа пен-тръ къ диета знгэрескъ ла 1848 s'a възатă silitъ, prin пэтереа евенеминтелор, де а face съ інчетеze недрентъциле prin каре'i сзгэрма де атъциа секлi. Îнсъ нэ este аdevъратă ничи де кэмă къ Ънгэриi аă desfiinдатă iоebъциа. Io-

вѣща о а desfiinđatǎ frika че ѓнтрѣ ѓн Ѣнгерї
prin masakrela de la 1846 din Galicija; юбъ-
ѣа о а desfiinđatǎ анѣл 1848. Кѣ deosebire,
ѓн Transilvania, Kongresǎl nađionalǎ алѣ Ро-
мѣнїлорѣ din 15 Maїǎ, а прокламатѣ desfiin-
ѣarea юбъѣїї, шї ѣеранїї, pentrǎ ка мошїеле
proprietarilorǎ сѣ нѣ рѣмїїе пелѣкрате ѓн па-
гѣба ѣереї, ѣеранїї, ѓн patriotismǎлѣ лорѣ, аѣ де-
кїаратѣ кѣ tótǎ solemnitatea, кѣ еї аѣ сѣ маї
лѣкрезе пїнѣ ла Рѣсале, dar *psmaї* пїнѣ ла
Рѣсале, нѣ pentrǎ кѣ арѣ fi datorї, datorinѣеле
лорѣ ѓнѣтѣзѣ din ачѣстѣ зї, чї pentrǎ ка сѣ
нѣ sǎfere аргїкѣлѣра ѣереї. Astfel, dieta а-
ristokratїкѣ din Iznїe, n'a dekretratǎ desfiinđa-
rea юбъѣїїї, чї а рекѣноскїїѣ нѣмаї, de fri-
кѣ, знѣ faktǎ ѓндепїнїтѣ. Aristokracia чеа маї
esklsїvѣ шї маї ѓнtolerantѣ din лѣме, каре ла
1847 фѣкѣсе знѣ Ѣрварїѣ каре despoїa пе ѣеранї
de мошїеле лорѣ, ачеа aristokracїe ар fi devenїтѣ
ea оре, ѓндатѣ, ла анѣлѣ, атїїѣ де лїбералѣ дакѣ
ачестѣ анѣ нѣ ера анѣлѣ 1848, шї маї ачесѣ, дакѣ
Kongresǎлѣ Ромѣнѣ нѣ проклама де маї 'nainte
drentǎрїїе оменешїї, шї нѣ пѣнса ѓн лѣкрате
лїбертата шї ѓнproprietǎрїїеа ѣеранїлорѣ!

III.

Îнкъ знѣ пѣнтѣ дин Адреса.

Adresa знгѣрѣскъ дѣуѣ че маї інтіѣхъ сѣсѣине, прекѣмѣ възѣрѣмѣ, къ леѣиле знгѣрешті де ла 1848, п'арѣ фі фѣкѣтѣ нічі о недрепѣтате Ромѣнілорѣ ші Славілорѣ, апої віне де зіче къ діета штіе кѣмѣ—къ сімѣемінтѣлѣ націоналѣ дин че ін че тотѣ маї мѣлѣ се десвѣлтѣ ші меріѣ респектѣ; къ дрепѣтѣріле *локситорілорѣ Ыгаріей челорѣ че не ворбескѣ знгѣреште*, пѣ се маї потѣ мѣсѣра къ мѣсѣра тімѣзрілорѣ ші леѣилорѣ де маї найте; къ кѣ тіте къ діета пѣ есте інтрѣїѣ пентрѣ ка еасѣ се фі пѣтѣтѣ окѣпа кѣ фачереа знѣї проїентѣ де леѣе ін ачѣстѣ прівіре, тотѣшї еа а пѣмітѣ о комісіѣне каре сѣ прегѣтѣскѣ лѣкрѣріле нечесаріе ін ачѣстѣ кассѣ, ші къ ачѣстѣ комісіѣне а ші термінатѣ дежа лѣкрѣріле сале.

Біневоиторії nostri лекторі штіѣ дин пріма парте а оперей че пѣвлікѣмѣ, кѣмкъ діета знгѣрѣскѣ а пѣмітѣ інтрѣ адевѣрѣ о комісіѣне ін ачѣстѣ ка-

зсѣ: ачѣста с'а фѣктѣ ла пропзлереа варонѣлѣ
Еотвос, ерѣдитѣлѣ ши неѣмпѣкатѣлѣ дѣмманѣ
алѣ принчипѣлѣ наѣоналѣ, ши маѣ кѣ сѣмѣ дѣн
мотивѣлѣ опозиѣионеѣ чеѣ енерѣиѣ че аѣ фѣктѣ
маѣ дѣзнѣзѣ иѣстриѣ депѣтаѣ ромѣнѣ иѣ Нѣста
иѣ контра Маѣаризмѣлѣ. Комисѣиѣнеа ши-а тер-
минатѣ лѣкпарѣа. Иѣnainte иѣнсѣ де а о прѣсѣнта опо-
равѣлѣлорѣ лѣкторѣ, авѣсѣмѣ де а иѣнѣмѣна доѣзѣ фанѣте.

Антѣжѣс. Ла апѣлѣ 1849 кѣндѣ Јанѣкѣлѣ, ре-
ѣеле Карпаѣилорѣ Трансѣлѣванѣеѣ, вѣтѣзѣл прѣфектѣ
алѣ леѣѣиѣлорѣ ромѣне, карѣ, дѣпѣ рѣшиѣоса рѣ-
траѣере а трѣлѣлорѣ рѣсѣшиѣ ши аѣстриѣе, си-
гѣрѣ маѣ рѣмѣсѣсе иѣ Трансѣлѣванѣа ка сѣ иѣ-
фрѣнте варѣварѣеле Маѣаризмѣлѣ, Ыѣнгѣрѣиѣ, дѣпѣ
че Кошѣтѣ прѣн ѣеле маѣ вѣле трѣдѣтрѣ че иѣ-
ѣерѣкѣ, нѣ иѣсѣти а перѣде прѣ Јанѣкѣл (1),
иѣн спѣранѣцѣ кѣ ероѣлѣ ромѣнѣ, стрѣмѣторѣтѣ
прѣкѣмѣтѣ ера, се ва иѣндѣилѣска а фѣѣе каѣ-

(1) Istoria va para кѣмѣ Кошѣтѣ трѣмѣисѣ атѣнѣиѣ ла
Јанѣкѣлѣ прѣ рѣнегѣтѣлѣ Драгошѣ пѣнѣтрѣ ка, де
о парѣте, ачѣста сѣ дѣкѣеѣ армѣистѣѣѣ кѣ Ро-
мѣнѣиѣ, ѣрѣ, де алѣ парѣте, трѣпѣеле зѣнгѣрѣшѣиѣ сѣ
пѣтрѣвѣѣѣ фѣрѣ вѣсте аѣнѣра Ромѣнѣилорѣ пѣнѣр-
гѣтѣѣѣ, ши сѣ прѣѣдѣ прѣ Јанѣкѣлѣ. Јанѣкѣлѣ шѣдеа
ла маса ѣатѣ дѣн оѣоѣреа солѣлѣиѣ кошѣтѣиѣанѣ, кѣндѣ
де о ѣатѣ зѣиѣ вѣнѣѣ вѣгѣеле дѣн тѣте пѣрѣѣѣе ши
дѣнѣпѣлѣмѣнѣтаѣѣиѣ жѣ сѣзѣнѣ кѣ пѣе кѣндѣ елѣ, Јанѣ-

съ конзиъ къ еї, се resolvirъ în dieta de la Seredină din лѣна лѣї Ізлѣ кѣндѣ акѣмѣ ши de altmintrea ера прѣ їрзиѣ, а фаче оре-каре кончезишї въ favorea націоналитѣцilorѣ, ши маї алесѣ а націоналитѣцїї ромѣне. Ачесте кончезишї де грацїе але трѣдѣторilorѣ, фѣрѣ respinse де кѣтрѣ Ромѣнї къ indignaцїunea че мерита.

Алѣ doilea. Ла анѣлѣ 1860, ши кїарѣ къ ѣн-чепѣтѣлѣ анѣлѣї кѣрїнте 1861, се плїмѣа прїн Prinцїпatele-Ūnite маї мѣлѣї emisarї ѣнѣрї. Misїunea лорѣ ера ка съ се пѣїе въ релациуне

кѣлѣ, се оспетѣлѣ къ солѣлѣ лѣї Кошѣтѣ, ши кре-де къ се гѣсеште лї армїстїцїѣ, ѳстеа ѣнѣрѣскѣ kondzsz de Kemeni лїтрѣ пре порцїе Аврѣдѣлѣї, ши лї кѣтеѣа момїнте орашѣлѣ е кѣпрїнсѣ ши лїкѣнѣїзратѣ. Іанкѣлѣ скѣпѣ ка прїн мїнѣне. Колецїї лѣї, немѣрїторїї Бѣтеанѣ ши Добра ши алѣїї фѣрѣ сѣрпрїншї де Ѥнѣрї, ши варѣварїї жї спѣнѣзѣрарѣ. Престе кѣтеѣа зїле, Іанкѣлѣ, адѣ-пѣндѣ оштїле сале, пѣї вѣтѣ, пѣї гонї, чї стїпсе лїтералмїнте пре варѣварї. Драгошѣ, непорочїтѣлѣ Драгошѣ, кѣзѣ лї мѣнїле Ромѣнїлорѣ. Лѣнчерїї жлѣ тѣїарѣ вѣкѣцїї вѣкѣцїї, фїе-каре дїп еї се лїтречеа а-шї лїфїце ланчѣа лї трѣнѣлѣ лѣї: пѣ ера фїнѣцѣ каре съ-лѣ фї пѣтѣтѣ скѣпа де челѣ маї лїфрїкошатѣ ѣенѣ алѣ торѣцїї: пѣ-трѣ ка съ рѣшѣїе де есемпѣлѣ лїфїорѣторїѣ пѣ-трѣ тотѣ-деѣзна, strїга Моцїї, кѣмѣ се пѣдеп-сескѣ ла Ардѣлїанї ренегадїї ши вѣнѣзѣторїї жн-целѣї лорѣ пропрїѣ.

къ партида демократикъ де аичі, ши съ îndemne пре Ромъні ла знѣ реѡбелѣ ѡн контра Австриеі, капацитѣндсѣ къ каѡса ромъль къ ачеа а Унгаріеі ар фи солидаръ. Ши ачестеа се ѡтѡмпла кѣарѣ аѡнчи кѣндѣ диета дин Песта ѡнѣ десѡмѡратотѣ елочинца спре а доведи реѡбелѣ дин Виена къ Унгаріи сѣнт наѡиѡнеа чеа маі легалъ де пре пѣмѣнтѣ, къ наѡиѡнеа зѡгѡрѣскъ este чеа маі fidelъ реѡбелѣ дин Виена, къ Унгаріа ниѣ нѣ се пѡте ѡнкіпѣ фѣрѣ реѡе деѡитѡнѣ, нѣмаі кѣтѣ реѡеле съ сѡнѣе сѡнтѣ ниѡіореле Унгарілорѣ пре Трансѡлвані ши пре Кроаѡі, съ маѡаріѡезе пре Ромъні ши пре Славі. Унгарілорѣ дин Пѣрѡинѡате прѣчепѣрѣ ѡндатѣ perfidia Унгарѣскъ.

Унгаріи, деѡі, кѣезѣрѣ къ нѣ ар фи аѡтѣ кѣнѣ де а аѡѡѡі пе Ромъніи дин Пѣрѡинѡателе-Уните, ши прѣн ачестѣа, дакъ с'ар нѣтѣ, пре чеі дин Трансѡлваніа, де кѣтѣ арѡѡѡндс-се прѡнѡѡі ла конѡезіѡні кѣтѣ маі спѡѡіѡсе ѡн фавѡрѡеа наѡиѡналіѡѡѡіи ромъне.

ѡн спре прѣмѣѡара аѡнѡѡі кѣрѡнте, ѡтѣ сосеѡте ѡн Бѣксрѡѡѡі знѣ Ромънѣ репегатѣ, знѣ аѡнѡме Бѣда Шандѡрѣ кѣре ла 1848 се лѡпта ѡн контра сѡѡѡѡѡі сеѣ, ѡн контра Ромънілорѣ, нѣ-

indă preuzări pre capetеле ачестора. Ачестă мерченаріх знгрескă venise de ла Търинă în calitate de аainte алă комитетэлі націоналă знгрескă де аколо, компэсă din Коштă, Телекі ши Клапка. Елă, де ши ренегатă, міндіа къ ар fi Ромънă, pentрă ка съ айбъ маі тэлтă kredită ла Ромъні. Елă авеа ши скрисори де ла ачелă комитетă. Întре алтеле, авеа знă меморандă сэскрисă де тогї треі мемבריі комитетэлі знгрескă din Търинă. Меморандэлă пърта датэлă: Търинă 15 Septembrie 1860. În ачестă меморандă се къріндеа кончезиэне че арă фаче Ънгэриі Ромънілорă, пэмаі дакъ ачестіа арă admite зніреа Трансилваніей къ Ънгаріа ши с'арă скэла імпрезпъ къ Ънгэриі în контра Австрией pentрă independінга церей знгрешті. Меморандэлă ера destinată де а капачіта къ деосевіре пре Ромъніі din Prinсinateле-Џніте ши а'і індэплека де а лаа ши еі парте ла ачестъ револуціэне знгрэскă, къ атїіă маі вїртосă къ Ънгэриі, în аеміне касă, промітеа Prinсinateлорă-Џніте Бэковіна. Мінэпатъ лібералітате! а дърэі о церъ аэпра кърейа нічі d. Деакă нэ штімă съ fie гэситă піпъ акэма вре знă параграфă дэпъ каре с'ар цїне де Ънгаріа

чеа mare! Ақинтеле însъ, pentръ tóte ачества, pretindeа formarea знеї леқизнї компъсе din Ромънї din Prinсипателе-Ўните ши din Transilvania. Ачестъ леқизне съ се дъкъ апої in Italia, ши де аколо съ invadeъ Ungaria ши съ гонескъ динтр'insa пе Австриачї.

— Бине, zise знѣ Ромънѣ кътръ Бѣда Шандорѣ, даръ съе че stindардѣ се ворѣ лѣпта Ромънїї?

— Съе stindардѣлѣ знгърескъ, сѣѣ, дакъ въ маї плаче, съе челѣ italianѣ.

— Еї! dar stindардѣлѣ italianѣ, din întimplаре, are totѣ ачелешї колорї къ челѣ знгърескъ, ерѣ Ромънїї п'арѣ voi а се лѣпта дерїтѣ съе stindардѣ ромънѣ, ръспънсе Ромънѣлѣ.

— Атхнчї zise peneratzлѣ: се нóте ши съе stindардѣ ромънѣ, însъ нѣмаї къ аstopisареа prinсипелѣ Къза, алmintре нѣ се нóте.

— Ромънѣлѣ реплїкъ: prinсипеле Къза н'аре съ се amestече нїчї odatъ in аемине авентърї, ши нїчї Викторѣ Емануелѣ н'а маї аstopisатѣ пре Гаривалдї а се дъче in Неаполе; ши апої пре voi, Ўнгърїї, чине в'а аstopisатѣ а въ лѣпта съе stindардѣ знгърескъ? нѣ къмба Францѣ-Јосифѣ сѣѣ канчеларїлѣ Ваї?

Ачѣстѣ конвѣрсаціѣне зрѣтъ ла Пашті ла зпѣ отелѣ дін Бѣкзрешті.

Бѣда Шандорѣ, възѣндѣ къ перфидіеле зпгзрешті ші пропзнеріле де tradimentѣ націоналѣ нѣ се пріндѣ ін цѣра ромѣнѣскѣ, пѣрѣсі peste пѣцінѣ Бѣкзрештіі спре а се інтѣрче ла Коштѣ фѣрѣ де нічі о ісправѣ.

Ла ачѣстѣ Бѣда Шандорѣ ам възѣтѣ еѣ маі інтііѣ меморандѣлѣ лѣі Коштѣ, Телекі, Клапка.

Ўтѣ літералѣ, аша прекѣтѣ ле амѣ копіатѣ еѣ інсѣмі, пѣнтеле де конвѣсіѣне че фаче Коштѣ ші консорціі, дѣпѣ ачелѣ меморандѣ, націоналітѣцілорѣ дін Ѣнгаріа, ін пѣтеле націѣнеі зпгзрешті:

„1. Fie—каре комѣнѣ, ea інсаші ва deter—
„mina каре сѣ fie лімба са офіціалѣ. Ін ачѣстѣ
„лімбѣ се ворѣ рѣдїце прочеселе вербале але
„шедінцелорѣ сале, рапортѣріле ші скрісоріле
„кѣтрѣ комітаѣ, пѣтіціѣніле сале кѣтрѣ гѣвер—
„пѣмїнтѣ ші кѣтрѣ діетѣ. Fie—каре комѣнѣ ва
„decide, маі інколо, каре сѣ fie лімба де ін—
„въцѣѣрѣ а скѣлелорѣ сале.

„2. De асѣміне, fie—каре комітаѣ ва decide
„прін мажорітатеа вотѣрілорѣ, каре сѣ fie лім—

„ва са административъ. Ін ачестъ лимбъ се ворѣ ре-
„дице прочеселе сале вербале ши протокóлеле,
„ши ва коръспонде къ гъвернъмѣнтълѣ, ши тотѣ
„ін ачестъ лимбъ і се ворѣ сспеди декретеле ши
„ръспънсъріле гъвернъмѣнтълѣі.

„3. Мембріи диетеі знгърешті се ворѣ пстé
„серви ін дискъсіѣніле парламентаріе де опі ши
„каре дін лимбеле цереі.

„4. Деціле се ворѣ протълга інтóте лимбеле
„адонтате де комитате ши де комъне.

„5. Тоті локзіторіи цереі се ворѣ пстé асо-
„чіа ліберѣ, ін інтересълѣ націоналітѣіи лорѣ
„респектіве, ін шари комънітѣіи націонале; а
„се органиса аша кэмѣ ле ва плъчé, а конвока
„режнішні маі мълѣ аѣ маі пѣцінѣ пѣмерóсе,
„а інстїтѣі адънѣрі періодіче але делегацілорѣ лорѣ.
„De asemenea, еі ворѣ пстé пѣші капі націо-
„налі пре каріи іі ворѣ пѣші воівозі сéѣ хос-
„подарі сéѣ къ опі че амѣ пѣме ле ва плъчé.

„6. Дакъ ле ва плъчé, ворѣ лега гъвернъ-
„мѣнтълѣ вісерічеі ши скóлелорѣ лорѣ, де ко-
„мънітатеа лорѣ національ. Еі ворѣ пстé пѣші
„ліберѣ капіи лорѣ вісерічешті, ши, дакъ аша лі

„се ва пърé, ле ворѣ да тѣлѣлѣ де патриархѣ
„сѣл де митрополитѣ сѣл опѣ че алѣ тѣлѣ.

„7. Еї ворѣ пѣтѣ фаче статсте ѣн привѣнѣа ор-
„ганѣзаѣиѣнеї преѣмѣлѣ шѣ а админѣстраѣиѣнеї
„асоѣиѣзаѣиѣнеї лорѣ, шѣ ѣн привѣреа тѣтѣрорѣ ѣн-
„тереселорѣ лорѣ алѣтѣ наѣионале кѣтѣ шѣ релѣиѣиѣсе.

„8. Статѣлѣлѣ нѣ ва чере де кѣтѣ зпѣ лѣкрѣ:
„пѣвлѣчѣиѣтеа делѣберѣаѣиѣнѣлорѣ шѣ тѣтѣрорѣ ак-
„телорѣ лорѣ.”

Еѣтѣ конѣсѣзиѣнѣле че акѣрдѣлѣ наѣионалѣтѣлѣлорѣ
Комѣтѣлѣ шѣ компаниѣ, шѣ аѣхѣпра кѣрѣора зѣче
комѣтетѣлѣлѣ кѣмѣ-кѣ тоѣї Ѣнѣгрѣїї сѣнтѣ де а-
корѣдѣ. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ѣнѣainte de тѣте, ѣнѣсемнѣтѣмѣлѣ кѣ аѣесте кон-
ѣсѣзиѣнѣї пресѣзпѣнѣлѣ конѣопѣреа Трансѣлѣванѣї, Бѣ-
натѣлѣлѣ шѣ а Кроаѣиѣї кѣ Ѣнѣгарѣа, сѣнтѣ аѣелашѣ гѣ-
вернѣлѣ ѣентралѣлѣ знѣгресѣкѣлѣ шѣ сѣнтѣ аѣесамѣ дѣе-
тѣлѣ знѣгресѣкѣ: Трансѣлѣванѣї, Кроаѣиѣї, нѣ есѣстѣ дѣлѣлѣ
Комѣтѣлѣ, ѣї нѣтѣмѣлѣ о тѣре дѣрѣлѣ знѣгресѣкѣ: лѣ-
крѣ че Ромѣнѣїї шѣ Славѣїї нѣ ворѣ одатѣ кѣ ка-
пѣлѣлѣ. Ромѣнѣїї дѣн Трансѣлѣванѣа, шѣ Кроаѣиѣї дѣн
Кроаѣиѣа, дѣлѣлѣ Комѣтѣлѣ, арѣ авѣ стѣ се тѣлѣлѣлѣ-
мѣсѣкѣ кѣ аѣесте конѣсѣзиѣнѣї де граѣиѣїе пентрѣ
перѣдѣреа ѣнѣспѣнѣнѣнѣї дѣреї лорѣ.

Даръ кіаръ ши ачесте кончезісні, сїнт пзре амъірі, ши фзръ де нічі о гарандіе.

Кошзтѣ, дзпъ ачесте кончезісні, есте департе сз рекзноскъ їн Ънгаріа лзі, тзкарѣ націзнеа Ромънъ сеѣ Трансілванъ, ши націзнеа Кроатъ, кз теріторіал сеѣ націоналѣ Ромънѣ ши Кроатѣ, кз адміністръчізнеа са націоналъ Ромънъ ши Кроатъ; елѣ, Кошзтѣ, нічі пз меморезъ тзкарѣ, пре пзте, пре нічі зна дїн націзніле ачестеа; ва, дзпъ кончезісніле лзі, Ромънії ши Славїї нічі пз сїнтѣ націзне, Кошзтѣ а їнвентатѣ пентрз еї знѣ алѣ термінѣ, елѣ її пзмеште *komsnitate* *націоналз*. Ної п'амѣ аве німіка їн контра ачестеї пзмірі, пз пзтемѣ їнсз сз пз обсервѣмѣ кз е челѣ пзцінѣ пезсітатъ. Де алѣ парте, Кошзтѣ, їн кончезісніле сале, ворбеште де дзрѣ зпгзрѣскъ, де діетъ зпгзрѣскъ, прїн зрмаре ши де о спечіе де націзне зпгзрѣскъ компзсз дїн Трансілванї, Бълзгданї ши Кроаці, карїї пїпъ акъмѣ пз ера націзнеа зпгзрѣскъ.

Даръ сз черчетъмѣ маї деапроче знеле пзнте але ачесторѣ кончезісні кошзтіане.

Пзнтзлѣ 1 ши 2 зїче кз кошзпеле ши комїтателе сїнгзре їші ворѣ детерміна лімба адмі-

nistrativъ. Аци казъ съ адъчемъ аминте лекторъ ностри, къ дъпъ лециле знгърешті де ла 1848, адънъриде де комъне ши де комитатъ нъмаі њн лимба знгърескъ пътеа съ десватъ требиле комънеі ши але комитатълѣ. Дъпъ ачеле леці, њн комънеле ши комитателе челе локъите де Ромъні, мемъриі ромъні авеа съ шедъ ка мѣциі: знгъреште нъ штіеа ворби, еръ а ворби ромънеште ар фі fostъ о ревеліэне њн контра лецеі. Еі bine! d. Кошътъ еръ комънелоръ ши комитателоръ а—ші determina еле синъре лимба administrativъ. Їнсъ, комънеле сѡт сѣпъсе комитателоръ, ачестеа комителѣ сѣпъремъ, еръ ачеста е нѣмитъ де министръ, ши се штіе кѣтъ њнфлѣнцъ аре злѣ министръ асъпра знѣ комите сѣпъремъ (prefektъ, исправникъ), ши комителе асъпра комисіэнеі сѣл адънъриі де комитатъ пре аі къреі мемъри њн парте елъ синърѣ њн нѣмеште, аша њн кѣтъ дѣн ачестъ кончесіэне, њнтр'злѣ статъ централісатъ прекъмъ воръ Ънгъриі, њн практикъ зшоръ ар нѣте съ се алѣгъ нимика. Пентръ че Кошътъ, дакъ este синчеръ, нъ зѣче къратъ къ комънеле ши комитателе ромъне ши славе, ши анъме кътаре ши кътаре, се воръ administra ромънеште ши слъвеште?

deklarate de rebеле în kontra цереї ши а ле-
пілорѣ знгрешті. Аѣ тотѣши знѣ дрептіѣ им-
портантѣ ачесте адзнтрї де комзнітѣї націо-
нале: еле іші ворѣ пѣтѣ нѣми воивоzi, зикѣ
кончезіѣніле лї Коштѣ. Інзѣ ної ґрѣши ін-
требѣнѣ, ачестї воивоzi коштіанї че дрептіѣ
ворѣ авѣ еї? ґтѣ че не-ар плѣчѣ сѣ не
спѣе d. Коштѣ. Fi-ва воиводѣлѣ Ромѣнілорѣ,
прінчипе алѣ Трансїлваніеї, ши ачела алѣ Кроаці-
лорѣ, Банѣ алѣ Кроаціеї? департе есте d. Ко-
штѣ де ачѣстѣ idee, кѣчї цѣра се ва адми-
нистра де министри, де комїїї сѣпремї, ши де
вїче-комїїї ш. а. Аша дарѣ інкѣ одатѣ, че
есте ачестѣ воиводѣ? Ної нѣ ведемѣ че алтѣ ар
пѣтѣ сѣ fie декїтѣ знѣ прешединте алѣ комзні-
тѣїї алѣ клѣбѣлѣї націоналѣ; нѣ ведемѣ че
алтѣ дрептіѣ ар пѣтѣ сѣ аїѣѣ дѣпѣ констїтѣїѣ-
неа знгрѣсѣѣѣ, ши кїарѣ дѣпѣ літера ши спїрі-
тѣлѣ ачесторѣ кончезіѣні. Дарѣ ної кѣнѣштемѣ
прѣ вїне ориїиналѣлѣ дѣпѣ каре а копїатѣ d.
Коштѣ ачесте кончезіѣні: ориїиналѣлѣ есте кон-
стїтѣїѣнеа *комзнітѣїлорѣ націонале* але Цїга-
нілорѣ дїн Трансїлванїа пїпѣ ла анѣлѣ 1848. А-
честе ванде рѣтѣчїторѣ але Цїганїлорѣ дїн Тран-

silvania înкѣ avea dreptăлѣ de а-ші пѣмі знѣ
voivodă. Deosebirea între voivodăлѣ че avea
Циганії, ші ачела пре каре-лѣ кончеде d. Ко-
штѣ Ромѣнілорѣ ші Славилорѣ, ар fi кѣ воi-
vodăлѣ цигѣнескѣ авса prerogativa de а strințe
елѣ darea de капитациѣне че ера datorі съ рѣс-
пѣндѣ Циганії кѣтрѣ statѣ, ба се възѣра ші de
dreptăлѣ de а decide елѣ ші знеле мичі гѣл-
чеві цигѣнешті. Маї авса апої, спре distinc-
тне, prerogativa de а пѣрта *pădrați* (panta-
loni) рошіі, кроїці знѣреште, în semnѣ de а-
stăpănităte рекѣноскѣтѣ, ші, în fine, dreptăлѣ de а
propune елѣ пре хохеріі есекторі (gide). Voi-
vodăлѣ ромѣнѣ ші кроатѣ че не дѣрѣеште d.
Коштѣ, нічї тѣкарѣ de ачесте prerogative нѣ
s'ар възѣра. Ші totăшї ni se pretinde ка Тран-
silvania съ-ші скімѣе принципеле сеѣ съве-
ранѣ, ші Кроація ванѣлѣ ші кѣарѣ рецеле
сеѣ, pentрѣ voivozi цигѣнешті пропѣші de
Коштѣ?

În fine, însemнѣтѣ кѣ tôte кончезиѣне лѣї
Коштѣ се редѣкѣ ла dreptăри кѣратѣ комѣна-
ле ші мѣнічипале; ерѣ statăлѣ este знѣрешкѣ,
ші дерегѣторіеле statăлѣ се інцелѣе de sine кѣ,

ші дѣпъ ачесте кончезіѣні, нѣ кѣноскѣ алтѣ лим-
бѣ офіціалъ афаръ де чеа зѣгѣрѣскѣ.

În tótъ întîmplarea, este зѣнѣ лѣкрѣ кѣріосѣ
ші демѣнѣ де лѣаре аминте, кѣмѣ зѣнѣ попорѣ
сѣзѣжѣгатѣ кѣмѣ сѣнт Ѣнгѣрѣїѣ, ворѣеште де кон-
чезіѣні кѣтрѣ зѣнѣ алтѣ попорѣ, че е дрентѣ, totѣ
сѣзѣжѣгатѣ, кѣтрѣ Ромѣні ші Славї, фраці ѣн сѣ-
феринѣ де опотрѣвѣ кѣ Ѣнгѣрѣїѣ; е лѣкрѣ де мѣ-
раре, зѣчетѣ, кѣмѣ Ѣнгѣрѣлѣ ворѣеште де кон-
чезіѣні кѣтрѣ Ромѣнѣ ші Славѣ, прекѣмѣ вор-
еште де кончезіѣні зѣнѣ despótѣ стрѣмторѣтѣ
кѣтрѣ склавї сеї!

Noї ѣнсѣ мѣртѣрѣсіѣмѣ кѣ tótъ sinceritatea кѣ
не-аѣ нѣсѣ ла мѣраре ші ачесте кончезіѣні а-
ле лѣї Кошѣтѣ. Îнтрѣ адеврѣ, este зѣнѣ ѣнсем-
натѣ прогресѣ ка сѣ vedemѣ ші сѣ азѣімѣ пре
Кошѣтѣ ворѣѣндѣ астѣзї де комѣнѣтѣцї націона-
ле ва ші де воївозї націоналі, пре ачелѣ Ко-
шѣтѣ каре ла 1847, воїа сѣ ѣнтродѣкѣ лимба
зѣгѣрѣскѣ нѣпѣ ші ѣн бѣсерѣчѣле ромѣне, ші ѣн
зече ані сѣї факѣ нѣпѣ ші пре копїї а треї
мїліоне де Ромѣні а ворѣї зѣгѣреште, каре ла
1848 ші 1849 спѣнзѣра пре Ромѣнѣлѣ каре кѣ-
теза сѣ зѣкѣ кѣ нѣ е Ѣнгѣрѣ, ші ѣнтемеїа три-

взнале де сінде ін контра дорѣ... Ін мемо-
рандѣлѣ сеѣ зиче Коштѣ къ націоналitzудле Ѣн-
гаріеі поѣте къ маі аѣ іакѣ ші алте дорінде
каре елѣ пѣмаі пентрѣ ачееа нѣ ле а превѣзтѣ
ін пѣнтеле сале fiindѣ-къ нѣ ле кѣнѣште...
Прекѣмѣ vedemѣ, Коштѣ прогресѣзѣ інчетѣ ін-
трѣ а кѣнѣште воінде ле нацїѣнілорѣ інвечinate
къ Ѣнгѣріі, дарѣ, ін fine, Коштѣ прогресѣзѣ,
ші поі авемѣ temeіѣ де а креде къ Коштѣ
кътрѣ апѣсѣлѣ віедеі сале ва fi kінtіgatѣ де-
плїнѣ кѣнѣштїнѣдѣ despre ачееа че поѣте ші о
алѣ нацїѣне, афарѣ де Ѣнгѣрі, че поѣѣ сѣ до-
рѣскѣ ші сѣ кінtїѣде ші Рѣмѣніі ші Slavїї...

Коштѣ зиче къ тогї Ѣнгѣріі сїнт де акордѣ
асѣпра кончесїѣнілорѣ пропѣсе де елѣ. Фактѣлѣ
інсѣ este къ ін тѣтѣ цѣра ѣнгѣрѣскѣ нѣ s'a а-
рѣtatѣ інкъ ѣнѣ алѣ доіле сѣѣ маі esaktѣ, ѣнѣ
алѣ патрѣле Ѣнгѣрѣ къ кончесїѣні тѣкарѣ атїтѣ де
ліберале ка ачестеа. Інсѣшї непорѣчїѣлѣ Теле-
кі каре este сѣѣскрїсѣ ла ачесте кончесїѣні ім-
презпѣ къ Коштѣ ші Клапка, дѣнѣ че се ін-
тѣрпсе ін Ѣнгарїа ші інтрѣ ін діетѣ, къ аsemi-
не ідеі нїчї ін діетѣ нїчї ін зїарїе нѣ s'a маі
арѣtatѣ. Нїчї Коштѣ нѣ шtїmѣ сѣ се fi арѣ-

tală къ еле înainteа лѣмеі. Ачестеа сѣнт кон-
чесіѣніі каре нѣмаі ла їнтѣперекъ се аратъ. Їн-
трѣ адевѣрѣ къ ші алъ треіле мемѣрѣ алъ ко-
митетѣлѣі, џенералѣлѣ Клапка, їн скрісѣрѣа са дїн
16 Августѣ адресатѣ лѣі Гарївалді, нѣ маі вѣре а
шї німіка де ачесте кончесіѣніі, џї се ентѣсіѣс-
мѣзъ пентрѣ кончесіѣніле пропѣсе де коми-
сіѣнеа діетеі џнгрѣешїі зїкїндѣ къ орї че алте
кончесіѣніі арѣ фї їмпѣсібіле шї їнкомпатїбіле къ
џнїтатеа статѣлѣі џнгрѣескѣ шї къ мїсіѣнеа џма-
нїтарїѣ а џнгрїлѣрѣ, преџмѣ џомѣ ведѣ їн алѣ
артїклѣ. Де џнде се vede къ ачесте кончесіѣніі
але комитетѣлѣі дїн Тѣрїнѣ нѣ ера алѣ декїтѣ кі-
пѣрї спечїѣсе де а їншѣла пре чеї непрї-
ченѣї.

Акѣмѣ сѣ vedemѣ кмѣмѣ къџетѣ діета џнгрѣ-
рѣскѣ аѣџпа ачестеі кассе.

Е їмпѣлѣ сѣ венїнѣ ла оператѣлѣ комісіѣ-
неі нѣмїте де діетѣ їн честїнеа націѣналїтѣ-
їлѣрѣ шї апої сѣ їнїмѣ.

IV.

Kîndă se desvîtea prima adresă zngărescă, шi вр'о кiцi-ва Ромъни се лѣпта къ аiта енер-
гiе шi аiтă de îndeshertă în kontra ачелорă
пъnte din adresă каре ера асъриторiе нациunei
ромъне: се скълъ famosăлă баронă Eotweos, шi
пропъсе, прекъмă însemнаръмă шi маi săсă,
пъmirea знеi комисiunii каре сь факъ о пропъ-
пъре în chestiunea националитъцилорă. Ноi инкъ
атънчи зичеамă къ пъ е нимика де ашtentатă де
ла асемине комисiunii, пъmite пъмаi де кътръ
зна din пърциле interesate.

Komisîunea пъ лъкръ нимика пiпъ ла sosirea
рескриптълăи din 21 Iulie. Маi къ-мi venia сь
kredă къ Ţngării, în ачестъ стримтораре în ка-
ре се гъsesкă, пôte ворă къпъта mintea каре
п'аă авѣт'о ничи odată.

Însă че сь vezî? Komisîunea, în лъкрареа са
каре се терминъ де odată къ а doxa adresă,
departe de а рекъноште independința Transil-

ваніеі ші а Кроаціеі, нѣ се араѣ нічі тѣкарѣ кѣ кончесізні ка ачелеа але лѣі Кошкѣ.

În ачестѣ комисіоне Шугрїі нѣмірѣ ші вр'о кїці-ва дїн ачеі депѣтаці де ла діетѣ, карїі сїнт де ориѣне Ромѣні ші Славї, ші кѣ деосевїре фї алесерѣ дїн чеі ренераці. Ші нѣ фѣрѣ скопѣ се ѣрмѣ ші ачестѣ тактїкѣ шугрѣскѣ, пенѣрѣ ка сѣ пѣтѣ адекѣ Деакѣ зїче маї їрзїѣ кѣ леѣеа с'а фѣкѣтѣ кѣ їнвоїреа ші а Ромѣнілорѣ ші Славїлорѣ, ка ші кѣмѣ ачеі депѣтаці арѣ репресїнта націонеа ромѣнѣ ші славѣ, ші нѣ чеа шугрѣскѣ, кѣ тѣте кѣ нѣ сїнт де ориѣне Шугрї.

Прекуѣ пѣзлїкарѣмѣ кончесїзнїле лѣі Кошкѣ, де асемїне лѣсѣмѣ сѣ ѣрмезе ачі, маї мѣлѣ ка знѣ кѣрїосѣм, ші елаборатѣлѣ ачестеї комисізнї.

Комисїнеа їнаїнте де тѣте нѣне пїнчїїїїлѣ кѣ лїнїамїнтеле кончесїзнїлорѣ че сїнт а се фаче націоналїтѣїлорѣ, нѣ треѣе а фї стаїлїте де кѣтрѣ конгреселе націонале але семїндїелорѣ пѣншугрешї дїн Шугарїа, чї де кѣтрѣ їнсамї діета шугрѣскѣ.

„Шугарїа,” зїче комисїнеа, „дїн казса рапорѣрїлорѣ сале етнографїче челорѣ спечїфїче, паре а фї кѣ деосе-

вире кематъ ка честивнеа націоналітѣлорѣ съ черче а о deslega, odatъ pentрѣ тотѣ-deazna, prin astfelіs de instituciіni legale sѣb алѣ кѣрорѣ скѣтѣ череріле челе лецитіме але ор-кѣрѣ четѣцапѣ ші дп ор-каре парте а теріторіѣлѣ цереі кіарѣ аша се протегѣ, прекѣтѣ се asіgрѣзѣ desvoltarea націоналітѣлорѣ ка корпорѣ-цінѣ пре каlea лібереі дпsoцірі. Елементеле атѣрорѣ instituciіni legale се гѣsesкѣ ла пої дп автономіа комѣнелорѣ че кѣстѣ дп секѣлі; дп автономіа fie-кѣреі бісерічі, каре се дпtінде нѣ пѣмаї асѣпра тревілорѣ бісерічешті чі ші асѣпра конститѣреі ші адміністрѣреі скѣлелорѣ лорѣ; ші, кѣ deosebire, дп ачаа sistemѣ de мѣнціпалітате алѣ кѣреі fѣndamentѣ раціоналѣ заче кіарѣ дп asіgрарea лібертѣціі individuale дп контра дпкѣлкѣрілорѣ пѣтереі Statѣлѣ, ші дп мішкаrea чеа маї ліберѣ каре се поте, а individѣлалітѣлорѣ fisіche ші морале дп лѣзптрѣлѣ челорѣ маї печесаріе марціні але зпнѣціі Statѣлѣ.”

Дѣпѣ че komisіunea stabіleste ачесте prin-ціпіе, апої віне ла зрѣтѣоріеле конкѣссіоні:

„Плекѣндѣ дп ачѣстѣ idee, ші sѣsѣinѣндѣ ачеле марціні legale каре пі ле прескріѣ векіеле дрептѣрї мѣнціпале але Кроаціеі, ші дп прівіреа Трансілваніеі § 5 арт. 7. 1848, пої амѣ крѣзѣтѣ кѣ дпainte de тѣте де-ве сѣ се stabілескѣ зрѣтѣоріеле doze prinціпіе fѣndamentале: а) кѣ четѣденіі Ѣгаріеі де ор-че лімѣв дп прівіре політікѣ formѣзѣ о сінгѣрѣ націоне, націонеа зпгѣрескѣ, зна ші nedesпѣрѣгѣтѣ, конформѣ ideeі исто-

річе а статъялі зпгърескѣ, ші б) къ тóте попореле че локъескѣ дп дѣръ, прекътѣ: Ъпгъріі, Славіі, Ромъніі, Цертаніі, Сжрвіі, Рѣтспіі ш. а. сжнт а се консидера ка націоналітѣі егале дпайнтеа дрептъялі; ші, дп кжтѣ ёртъ зпнтатеа політїкъ а дѣреї, потѣ съ деа валóре деосвїтелорѣ лорѣ претїнсізнї націонале, пре темейзлѣ лібертѣіі персонале шї де асоціацізне, фъръ ор-че алтъ търцініре злтерїóre. Пре темейзлѣ ачесторѣ прїпчііне шї пресвїзїндѣ кжткъ шї дїрегъторїеле де комїтатѣ де сігърѣ се ворѣ organisa пре баса репрезїтѣчїзнеї попоръялі, дп дпцелесъялѣ § 1 арт. 16. 1847—8; не пермітемѣ а рекомєнда касеї репрезїтанцілорѣ ка съ дп-квїїндѣзе деокамдатъ зршѣтóріа пѣнкѣзацивне де проїептѣ де леце, шї пѣлпъ атзпчї кжндѣ, дплѣтържндѣ-се недечїле комплетърїї діетеї, се ва нѣтѣ лѣа дп десваторе дефїнітївѣ проїептъялѣ де леце че авемѣ съ фачспѣ пої атзпчї дп дїрегчїзнеа че не ва да камєра.

„А. Дєспре дрептспїле націонале але партїкларїлорѣ шї але корпорацизнїлорѣ.

„1 Фїе-каре четъданѣ аре дрептъялѣ де а се серві кѣ лімба са матерпъ дп тóте хартїеле дпдрептате къртър дїрегъторїа са пропрїе комъпалъ сѣѣ мѣнічіпалъ, прекътѣ шї дп челе дпдрептате къртър дїрегъторїеле Статъялі.

„2. Ёрѣ алте дїрегъторїї комъпале сѣѣ мѣнічіпале нѣмаї атарї хартїї сжнт дпдаторате де а прїїмі, каре сжнт кончспѣте дп зпа дїп лімбеле че сжнт дп зсѣ дп комъпа сѣѣ терїторїзлѣ респектївѣ.

„3. Ла консълтѣчиѣне комънале fie-каре пѣте съ ворѣскъ дн лимба са матернъ.

„4 Лимба офічалъ а комънеі se determinъ de кѣтръ адънареа комънеі, аша днсъ ка дакъ minoritatea ар чере, лимба еі жнкъ съ se приімескъ de офічалъ.

„5 Маі таріі комънеі сжнт дндатораці, дн рапортѣрле лорѣ офічале къ fie-каре дін локѣиторі, а se servі къ лимба ачестора.

„6. Комънитѣдле реліціѣсе диспнѣ ливерѣ асъпра администрѣчиѣнеі тревлорѣ лорѣ proprie preste тотѣ, ші анѣме асъпра алеѣереі лимбеі дн каре съ se пѣрте матриклеле, ші асъпра лимбеі de instrѣкѣіѣне дн скѣлеле елементаріе.

„7. Fie-каре комънитате реліціѣсъ ші fie-каре націоналітате este de о потривъ дн дрептѣ de а pretin-де ажѣторіѣлѣ Statѣлзі пентрѣ атарі комъне каре нѣ сжнт дн старе de а пѣрта сарѣнеле лорѣ proprie vise-рѣчешті ші de edѣкаѣіѣне.

„8. Fie-каре комънитате реліціѣсъ ші fie-каре націоналітате este ливеръ de а днтемеіа скѣле секънда-ріе ші сѣперіѣре; indiviziі sѣѣ корпорѣчиѣнеле че ле ворѣ днтемеіа, ворѣ авѣ дрептѣлѣ de а алеѣе sistema ші лимба de днвѣѣтѣрѣ дн ачесте скѣле, сѣптѣ reserva дрептѣлѣі de insпекѣіѣне а гѣверпѣлѣі, аша прекъшѣ s'а зрматѣ ачѣста ші пжнъ акъшѣ ла асеміне скѣле рідикате de кѣтръ конфесіѣнші ші націоналітѣдлі.

„9. Ла скѣлеле Statѣлзі, determinarea лимбеі de днвѣѣтѣрѣ este de компѣтінѣа ministerіѣлші instrѣк-

цібної пвбличе, ёръ ачеста дп ordinarizările sale relative este fondatoratǎ de a fi кз лзаре amintite la limbele че sǎnt дп всѣ дп черквлѣ skolei respective.

„10. La universitatea cerei sǎ se ridice catedre pentru limba ши литература тѣтхорѣ националитѣди-лорѣ че локвескѣ дп цёръ.

„B. Despre Msniciuie.

„11. La adunările msniciuilor дакъ чинева аре дрептвлѣ de a vorbi, поте сѣ vorbescъ дп limba sa materнъ.

„12. Limba protocolului ши а лзкрѣилорѣ directorilor мsniciuali o determinǎ adunarea ценералъ; fн-кѣreja din nationalitǎtile locitorie пре териториѣлѣ msniciuile, ши рѣтжане резерватѣ дрептвлѣ de а pretinde дѣчереа протоколѣлѣ ши дп limba sa.

„13. Дп касѣлѣ канѣлѣ пѣ s'ar ачента limba зпгѣрескѣ pentru пзтареа протоколѣлѣ msniciuile, а semine протоколе сѣ се порте ши дп limba зпгѣрескѣ, pentru ка directoriele Statului сѣ-ши потъ есерчита дрептвлѣ de привегіаре че ли се кѣвине.

„14. Directorii msniciuali sǎnt fondatori, дп relaționиле че аѣ кз комѣтеле ши партіѣларії сѣнѣ-ши лорѣ, а се серви кѣ limba лорѣ, ши анѣме атѣтѣ дп desvaterile de дрептвлѣ civiliлѣ кѣтѣ ши дп челе orale de дрептвлѣ penale.

„15. Msniciuiele днтре sine кореспондѣ дп limba зпгѣрескѣ, totуши есте ертатѣ ка msniciuiele de limбъ amestекать, а кѣрорѣ limбъ official este тотѣ ачесаши, сѣ кореспондѣ днтре sine дп ачестѣ limбъ.

„16. Ачелорѣ мѣничиіе дп алѣ кърорѣ черкѣ пѣ е-
сте дп зсѣ лимба офіціалъ ачептатъ де къръ зпѣ мѣ-
ничиіѣ ѡре-каре, сѣѣ дптресъиндате де къръ парти-
кларіі ші корпоръчиініе дп територіалъ зпѣ асеміне
мѣничиіѣ, тѡте апеселе дебе съ лі се комъніче ші
дп лимба зпгзрѣскъ.

„17. Къ дпрегъторіеле статвлі тѡте мѣничиіеле
коръспондѣ дп лимба зпгзрѣскъ.

„C. *Despre dăregătoriele statului.*

„18. Лимба офіціалъ а дпрегъторіелорѣ статвлі е-
сте чеа зпгзрѣскъ.

„19. Дпрегъторіеле статвлі ші алте демнітъці съ
се дппартъ дѣпъ капачітате ші меріѣ, гъръ прівіре
ла націоналітате, дп дпцелеслѣ арт. 5. 1844.

„20. Міністеріеле респектіве зпнт дпзърчіанате де
а лі къ дзаре амінте ка ла постъріе fie-кърѣі дп-
гъторіі съ се апліче дп нѣмерѣ де ажзпсѣ індівізі дп
сіпзлѣ деосевітелорѣ націоналітъці, каріі зпнт дп-
зестраці къ кпшоштіцеле нечесаріе пентрѣ еспедіреа
актелорѣ астерпзте де къръ мѣничиіеле де лимбъ а-
местекатъ сѣѣ де къръ партикларіі ші корпоръчиініе
зпнзсе ачесторѣ мѣничиіе; ачѣста аре съ се ѡбсервеші
ла ѡкзпареа демнітъцілорѣ де коміці зппрені.

„D. *Despre diete.*

„21. Лимба діетеі есте чеа зпгзрѣскъ.

„22. Леціле съ се промълде ші дп лимбеле тѣгъ-
порѣ націоналітъцілорѣ локзіторіе дп цѣръ, дп традъ-
чері азтентікате прпн діетъ.

„23. Тóте леџиле контрарие диспозеџиџилорџ де а-
съпра, ши анџме търџинириле кърпинсе џн § 3 арт. 5
1847—8, џн § 2 лит. е) арт. 16 ачелашї анџ, ши џн § 7
арт. 6 1840, прекумџ ши декретеле че се кърпіндџ џн
Апробателе ши Компилателе трансїлванїче, ши каре ва-
тъмъш наџионалитатеа ромънъ, прин ачеста де поџ се
асрбгъ.

„24. Дрептъриле астџ-фелїџ ставїлите але тэтэрорџ наџио-
налитџилорџ афлътбрїе пре терїторїалџ дџереї, се прокламъ
де леџе фундаменталъ, ши се пџнџ сџв скџтџлџ онóреї
наџионале. Легътџра чеа стрџнъш че есїстџ џн ачестџ
дџерџ џнтре рапортџрїле наџионале ши конфесионале фаче
кџ пџнџтїнџ деосеџїреа рїгџрбсџ а претїнсїџилорџ ре-
латїве, пџнтрџ ачезеа пої дорїмџ ка сџ се декїаре а-
прїатџ кџ тóте пџнтеле ачелеа каре се рапóртџ ла ко-
мїсїнїџїле бїсерїчештї ши ла скóле, сџ се консїдере ка
џртџрї але ачелорџ леџї але патрїеї пóстре каре пор-
мџзџ дрептџрїле аџтономе але фїе-кџреї конфесїџнї, ши
а кџрорџ сџсџїнере џн тóтџ кърпїндереалорџ амџ дорї
ка кџ деосеџїре сџ се пџе џн ведеге: асемїне леџї
сџнт анџме артїклїї де леџе 26 ши 27 де ла 1790
—1 каре гарантџзџ дрептџрїле протестанџилорџ де амџе
конфесїџнїле ши але бїсерїчеї греко-пџнїте”.

În анекса ачестџї рапортџ се веде ши деосе-
џїта сокотїнџ а дої дїн мемџрїї комїсїџнеї.
Îнсџ, їнтре рапортџлџ комїсїџнеї ши їнтре ачџ-
стџ аша пџмїтџ деосеџїтџ сокотїнџ, пџ есте нїчї

o deosebite esențial. Pentru aceea, totă ce vomă zice asupra lucrărilor comisiei, să se încелегă și asupra memoratei deosebite soko-tinge.

Elaboratălă comisiei, întоктаі ка ші кончезі-
ніле лă Кошăтă, презіпне kantonirea Тран-
силваніеі ші а Кроаціеі ка Țngaria. Însă Ро-
мънлă ші Кроатлă нă ворă ка нічі знă преуă
făsisnea цереі лорă în алă цѣрă. Ёрă про-
пнереа зпорă асеміне кончезіні, дrentă преуă
pentru perdeea independenței лорă nationale,
нă потă сь о kōnsidere de kītă ка о аdevъ-
рать інжэріе. Прекъмă амă маі zisă, кіарă
ші сінгэрă terminăлă de *кончезіне* este o im-
pertinență nesferită: чіне sînt Țngării ка сь
ворбескă еі de кончезіні кърă Ромъні ші
Славї? Nă sînt еі ка ші ної, ші ної ка ші еї,
схншні Австріеі, ші сзпшні ачелорашї сферін-
це? Ші аристокраціі знгэрі pretindă а fi де-
мокраці!

Пънтеле ачесторă кончезіні întоктаі ка ші
кончезініле лă Кошăтă se feresкă пре kītă
se pôte, de а мемора вре о націіне пре нă-
меле еі. Кіарă ші terminăлă de *naцііне* нă

se aplică de kîtă nămaі la Ţngări. Slavii şi Romăniі nă sînt naţionii чi *naţionaliţuі*: în pozlă stilă politikă алă Ţngăriloră este mare deosebire între naţione şi naţionalitate: *naţione* este nămaі зна, naţionea ŗngăresкă; *naţionalitiţuі* sînt maі măte, прекъmă: Romăniі, Kroaţiі, Slovachiі, Sіrviі ш. а. (nătea să adaogă Шvabiі, Armeniі, Евреиі, Циганиі ш. а.). Aceste naţionalitiţuі Кошăţ le kiamă *komănităuі naţionale*, ёрă komisiănea le kiamă *корпорăчи-сни*. Înкаі Кошăţ konchede şi adănări de komănităuі naţionale, ёрă Komisiănea nă vré а ші nimika de asemine adănări; аша în kîţă, дакă komănitatea naţională а лăі Кошăţ totă ар maі fi гăsită póte вре-odată нă organă чен-тралă în adănărea komănităuі naţionale, апоі корпорăчиăниле sěă naţionalitiţuіle komisiănei deпarte să formeze нă organismă, о indivi-дăalitate, о persónă моралă, din контрă fie-каре din ацесте корпорăчиăни sěă naţionalitiţuі sînt импăриите, sфъшiate, în аліте пăрăи кіте комăне şi distrikte sînt; корпорăчиănea sěă naţionalitatea дарă е desфăкăтă şi мемвреле еі челе desфăкăте n'ăă între sine ničí о легăтăрă

органикъ, în кѣтѣ нѣ приченемѣ къмѣ с'арѣ маї пѣтѣ нѣми корпорѣциѣне сѣѣ націоналитате. Кїарѣ пентрѣ ачѣѣа, прекъмѣ лѣї Коштѣ, де асемине ва їнкѣ маї вїрѣосѣ комисїѣнеї а трѣвѣїтѣ сѣ-ї косте мѣлѣ нїнѣ кїндѣ а адонтатѣ кїарѣ шї терминїї де корпорѣциѣне шї де націоналитате, шї маї вѣкѣросѣ се сервеште къ терминїї де попорѣ, де соїѣ, де паселе, семїнциеле сѣѣ локситорїї Ънгрѣї сѣѣ аї Ънгарїѣї карї нѣ еорбескѣ шнгреште; пре ла 1848 се зїѣѣа Ънгрѣ де фалкѣ словѣчѣскѣ, Ънгрѣ де фалкѣ ромѣнѣскѣ (szláv ajku, oláh ajku magyar), шї аша маї їнколо. Астѣзї, зїарїеле ѣнгрешїї нѣ маї пре Словачї її маї вѣтѣжокорескѣ къ ачѣстѣ нѣмїтѣрѣ, пре Ромѣнї її крѣѣ деокамдатѣ. Нїчї нѣ шїтїмѣ ѣѣ воїѣѣ Ънгрїї сѣ зїкѣ прїп ачѣста, дакъ нѣ към-ва воїѣ сѣ деосѣбѣскѣ стрѣктѣра ѣѣа екропѣнѣ а фѣлчїї ромѣне шї славе де ѣѣа тартарїкъ.

Баселе пре каре се їнтѣмѣѣзѣ комисїѣнїле пропѣсе де комисїѣне, сїнт ѣрмѣтѣорїеле їнстїтѣцїѣнї але лецїлорѣ ѣнгрешїї, шї ашѣме: дрѣпѣтѣлѣ лїберѣї їнсоцїрї, дрѣпѣтѣлѣ де астронміѣ комѣнѣпалѣ, мѣнїчїпалѣ, шї вїсерїѣчѣскѣ. Їнсѣ ваї

de Romънї шї de Slavї дакъ націоналитatea лорѣ нѣ ва авé base маї solide декїтѣ диве-
реде însociрі séѣ meetingърі приверіате де ми-
nisterїѣл ȳngъresкѣ. Мѣниціпалїтѣдїле шї бїсе-
pїка нѣ sїnt base де знітате чї маї мѣлѣ де
despърїїре націоналѣ, кѣчї мѣниціпалїтѣдї ро-
мъне арѣ нѣтé сѣ fie опї кїтѣ де мѣлте, еле
їnsѣ н'арѣ fi legate їntre sine prin нїчї о ле-
гѣтърѣ націоналѣ ромънѣ, чї нѣмаї prin легѣ-
тѣра централѣ а ministerїѣлї ȳngъresкѣ; éрѣ
bїserїка ромънѣ шї slavѣ este де маї мѣлте
konfesїѣнї, prin зрмаре, пѣїndѣse бїserїка де
basѣ а націоналїтѣдїї, націоналитatea де парте де
а форма о корпорѣчїѣне знітѣ, с'ар sѣшїа їn
atїte пѣрїї де кїте konfesїѣнї с'ар цїне.

Komisїѣnea нѣне де prinципїѣ fъndamentalѣ
зрмѣторїѣлѣ: „*toѣї ѳetȳpenїї Ыngarїeї, де опї
ѳe лїmbѣ, formézѣ дїmpresѣ naѳїsnea ȳngъ-
résкѣ, s̄na шї nedespърїїтѣ.*“ Ачéстѣ батжо-
кърѣ фѣкѣтѣ Ромънїлорѣ шї Slavїлорѣ де аї
boteza кѣ знѣ нѣме стрїїнѣ, нѣ пóте декїтѣ сѣ
revólte totѣ sѣfлетѣлѣ де Ромънѣ шї де Slavѣ.
Пїнѣ акѣмѣ, кїцї-ва денстацї аї діетеї ȳngъ-
reshї, totѣ маї авса кѣtezapea де а_zїче кѣ

sînt Romъnî. De aci înainte, челъ-че ар маі кз-теза де а комите ачестъ кримъ де лесъ наци-зне, с'ар консидера ши с'ар педенси ка ре-велъ, fiindъ-къ нацизnea este нъмаі зна ши не-деспърдитъ, нацизnea знгърескъ. Este лкпръ кзноскѣтъ къ депстатѣлъ Бавешъ, din Banatъ, кіаръ ши акѣмъ маі дешпъзі фз аменинѣтѣ în dieta знгърескъ пентрѣ къ ши-а пермисъ а вор-бі де Romъnî ши де нацизне ромънъ.

Дѣпъ ачестъ принципіѣ, зрмѣзъ алѣлъ prin ка-ре се зиче къ тоте націоналітѣциле цереі зн-гъреші сînt егале în дрентѣрі. Îнсъ, прекѣмъ се înсемнъ ши маі сѣсѣ, термінѣлъ де корпо-рѣчизне ши націоналітате în оператѣлъ комиси-зней este знъ термінъ фъръ сѣсѣ, пентрѣ-къ націоналітатеа ар тревѣі сѣ fie о персѣнъ мо-ралъ, о индивидуалitate, о знітате, каре сѣ аїѣъ ѳре-каре органе prin каре сѣ лккрезе ка ін-дивидуалitate, ка знітате : асеміне органе însъ îndешептѣ се ворѣ къѣта în кончезізниле коми-сізней : аша-дар лінсеште капѣлъ лкпрѣлѣі фъръ де каре націоналітатеа сѣѣ корпорѣчизnea este знъ *non ens*, о неfiинѣъ, фъръ де каре націо-налітатеа încетѣзъ де а маі fi націоналітате сѣѣ

корпорачизне, кїарѣ ши ѓн sensулѣ челѣ маї не-
fericitѣ алѣ кѣвїнтѣлї.

Акѣмѣ сѣ vedemѣ ла че се редѣкѣ ѓн fiin-
цѣ ачесте 24 пѣнте де кончезїзнї дїн опера-
тѣлѣ комисїзней. Нѣ ворѣмѣ деснре пѣнтѣлѣ
прїн каре се дѣ воїе fie-кѣрѣї четѣуанѣ а
asterne петїдїзнї ѓн лїмба са націоналѣ, пен-
трѣ-кѣ кїарѣ ши ачестѣ кончезїзне де инфїмѣ
katerorie ѓн практикѣ este пѣлѣ: ѓн интересѣлѣ
сеѣ проприѣ нимене н'аре сѣ се folosѣскѣ де
ачестѣ дрентѣ фадѣ кѣ дрегѣторїї знгрѣї карїї
нѣ ворѣ шїї сѣѣ нѣ ворѣ врѣ а шїї ромѣнеш-
те, прїн зрмаре нѣ се ворѣ грѣвї а resolвї
петїдїзнїле скрїсе ромѣнеште. Сѣ тречемѣ ла
алте пѣнте прїн каре се зїче кѣ комѣнеле ши
мѣнїчїнїеле сїнгрѣ аѣ сѣ-шїї determїне лїмба
administrativѣ; ѓнсѣ, ворѣндѣ деснре кончезї-
знїле лїї Кошѣтѣ, амѣ арѣtatѣ че валоре пѣте
сѣ аїбѣ ѓн практикѣ ачестѣ дрентѣ мѣнїчїналѣ
їнтр'ѣн statѣ централїsatѣ. Шїї totѣшїї, ѓн fantѣ, ачес-
та este сїнгрѣлѣ ши сїнгрѣрелѣлѣ дрент ноѣ че кїш-
tїгѣ націоналїтѣдїле прїн ачесте кончезїзнї; ѓнсѣ ши
ачестѣ дрентѣ кїте класѣле ши кїте мѣрѣїнїрї
нѣ are? аша де esemplѣ, кїарѣ ши protokѣле

mănicănielorș trebbe în tótă întîmplarea a se
părta și în limba zngăreskă; mănicăniеле în-
tre sine, de pегълъ, кореспондѣ în limba
zngăreskă ш. а. Tóte челе-лате пante din
operatș sînt destinate de a vîrî limba zngă-
reskă, în pșterea znei noxe леци, și, прекъмъ
зиче комисінеа, odată pentрă totș-deазна, în
tóte рашрїде віецей пвбличе а Ротънілорș și
Славїлорș. În скóлеле elementare și în бисе-
рікъ рѣмїне limba національ: ачеа че а fostș
totș-deазна, pentрă къ а о скóте шїде ачї н'а
їсвѣтїтѣ Комшѣ prin tóte пропънерїле шї леци-
ле сале шї пре лїнгъ totș зелълѣ сеѣ шї алѣ
кодецілорș сеї. Dar, de алъ parte, în скóлеле
statълї ministerїлѣ zngăreskă are сь deter-
міне limba de їнвѣцѣтъръ. Маї їнколо, tóte
дрегъторїеле statълї, їн фнкцізнеа лорș, пѣ къ-
поскѣ алъ лимбъ афаръ de чеа zngăreskă. În
fine, limba діетеї este чеа zngăreskă. Шї ачї
кашъ сь їнсемпъмъ къ гъверпѣлѣ немцескѣ de
ла Біена stepsese din лецеа елептораль дела
1848, ачеа алінеа дъпъ каре німене пѣ пștea
сь fie депъtatș ла Песта фъръ а кпнóште limba
zngăreskă. Че фаче акъмъ комисінеа? Еа пѣ

авъ кѣраѳѣлѣ de a prestabilă ачеа алінеа, дар кѣ тóте ачестеа аналѣ, індіпентѣ, ачеа кончезіне віенесе, прін ачееа кѣ пролѣне ка лімба есклсівѣ а діетеі зпгѣрешті сѣ фіе лімба зпгѣрѣскѣ. Ін џенералѣ, дін тотѣ проіентѣлѣ комісіонеі респірѣ тендіңеле сале певѣнешті де а магіаріса тóтѣ лѣмеа. Кіарѣ ші міка кончезіне че се фаче пентрѣ петіціоні, комѣне ші мѣнічініе, се фаче кѣ аліте класкле ші інтр'зпѣ кінѣ алітѣ де канџіосѣ інкѣтѣ леџіслаторіал каре фаче кончезіні аша де німіка, іңі дѣ сѣ іңделеџі кѣ міне поімїне аре де гіндѣ сѣ ле ші ресто́рне, маі алесѣ кіндѣ зпика гаранџіе а ачесторѣ кончезіні есте онóреа зпгѣрѣскѣ.

Маі інсемпѣмѣ кѣ ін ачестѣ проіентѣ алѣ комісіонеі се ворѣеште адеѕѣ де лімбе ші наџіоналітѣџі аместекате. Ачѣста інсѣ нѣ есте зісѣ есактѣ. Кроаџіа аре Кроаџі, порѣдѣлѣ Ънгаріеі Славі, Трансілваніа кѣ Бѣнатѣл ші піпѣ ін Тісѣ аре Ромѣні; алітѣ Славіі кѣтѣ ші Ромѣніі локѣескѣ ін масе компактѣ, ші еі, Славіі ші Ромѣніі, локсіторіі оріџінарі аі ачестѣі пѣмїнтѣ, штіѣ ші вор ші фі дрепџі кѣтрѣ пѣџініі Ънгарі

че сѣнт аместекаѣї прѣнтре еї ка инсѣлеле интр' зпѣ очеанѣ, дѣпѣ зѣса варонѣлѣї Вешелени.

Дѣн прѣнчѣпѣеле шѣ спѣрѣтѣлѣ ачестѣї прѣоѣнтѣлѣ алѣ комѣсѣзѣнеї, се веде де индаѣѣ кѣ реданторѣї лѣї авеа инѣнтеа окѣлорѣ кончесѣзнѣле кошѣтѣане, инсѣ, прѣкѣмѣ вѣзѣрѣмѣ, нѣчѣ мѣѣкарѣ ачестеа нѣ ле зрѣмарѣ.

Дѣнтре наѣионалѣтѣѣї де авѣа се меморѣзѣѣ прѣе нѣме, ка ин трѣкѣтѣлѣ, наѣионалѣтѣеа ромѣлѣ.

Дарѣ сѣ ведемѣ, пѣте дѣѣта се ва арѣта маї лѣбералѣ; аѣ пѣте ва ачѣнта *deokamdatz*, прѣкѣмѣ прѣпѣзне комѣсѣзѣнеа, макарѣ ачесте кончесѣзнѣ прѣпѣсе де комѣсѣзѣне? Деѣпартѣ де ачѣста, дѣѣта ин 21 Августѣ нѣ фѣкѣ алѣ дѣкѣтѣлѣ прѣкѣламѣ зпѣ прѣнчѣпѣїлѣ кѣтѣ се пѣте де мѣѣрѣнѣтѣлѣ. Шѣ нѣї зѣчѣмѣ кѣ естѣе о порѣчѣре пѣнтрѣ ѣнгрѣї кѣ н'аѣ маї фѣкѣтѣлѣ о леѣе карѣ ар фѣ адаосѣ интрѣїтѣреа наѣионалѣтѣѣїлорѣ ин контра лорѣ. Ётѣ фѣрѣ де нѣчѣ зпѣ комѣнтѣрѣїлѣ чѣеа че зрѣмѣ ин дѣѣтѣ:

Ин шѣдѣнѣа де ла 21 Августѣ кѣндѣ д. Деакѣ прѣпѣзе се ка дѣѣта сѣ прѣотѣсте дакѣ Реѣѣеле о ар инкѣде прѣкѣмѣ се ашѣѣнтѣлѣ, се скѣлѣ Тѣса Калманѣ, ѣрѣшѣї зпѣнѣлѣ дѣн дѣшѣманѣї чѣї фѣрѣїшѣї аї прѣнчѣпѣїлѣї наѣио-

налă; елă zise къ тълте каесе моментóсе авае съ decidъ ачестъ dietъ, însъ ea нѣ а пѣтѣтѣ съ кѣш-тиѣе ваза пре капе съ фѣ пѣтѣтѣ креа нозе леѣи: dieta нѣ с'а пѣтѣтѣ комплета. Їнсъ нѣ dieta este кѣпабилъ ѣнтрѣ ачеста; ши вентрѣ-ка съ шtie цѣра кѣ че обiente ера съ се окъпе ѣnainte de тóте камера леѣислативъ, елă ѣнѣцѣшъ ѣрмѣтó-ria пропѣнере.

„Fiindă-кѣ каза репрезѣнтанѣилорѣ, din ачеа казъ
„кѣ, ѣнkontра дрѣнтѣлѣи ши ѣнkontра леѣеи, нѣ с'а
„ѣнтреѣитѣ, прекумѣ ши din мѣнса органелорѣ гѣ-
„верnementале челорѣ леѣѣите а fostѣ ѣмпede-
„катѣ de а fache проiente de леѣи асѣира chestiuni-
„лорѣ челорѣ маѣ моментóсе але patriei, ши ѣн-
„tre ачестеа ши асѣира челорѣ маѣ ѣiosѣ ѣнsem-
„nate: pentрѣ ачееа, каза репрезѣнтанѣилорѣ пѣ-
„нѣ атѣнѣи кѣндѣ ва фѣ капабилъ шѣре ачеста, де-
„кѣаръ кѣ еа, конформѣ пѣринѣиелорѣ дежа а-
„чентате сѣѣ капе с'аѣ нрѣнѣнѣиатѣ ѣн сѣнѣлѣ сеѣ
„ѣн маѣ тълте рѣндѣрѣ, нѣмѣрѣ ѣнтре челе де
„ѣнтѣиѣ ши челе маѣ моментóсе кемѣрѣ але
„dietei капе ва фѣ капабилъ de а креа нозе леѣи:

„1. Kontentarea opѣ кѣрорѣ pretensiuni але
„наѣионалитѣѣилорѣ локѣитórie ѣн цѣрѣ, капе нѣ стаѣ

„în контразічере къ întрецитатеа териториалъ ши
„політікъ а цереі, конформъ принципіелоръ дес-
„волтате în Адресе”.

Ърмезъ акъмъ алте дохе пѣнте: знѣлѣ пентрѣ
întînderea егалітѣціі жерідіче асѣпра Ізраеліці-
лоръ; алтѣлѣ пентрѣ рідікареа а тотѣ пестѣлѣ де
рапортѣрї жрваріале.

Етѣ кітѣ аѣ інвѣцатѣ Ънгѣрїі де ла 1848 ін-
коа în chestінеа націоналітѣцілоръ!

* *
*

Нѣ спре інвѣцѣтѣра Славілоръ ши а Ромѣни-
лоръ тіпѣрїрѣмѣ ачестеа, чї пентрѣ ка сѣ вадѣ
Европа дакъ Ромѣніі ши Славїі, аѣ дакъ Ънгѣрїі
сїнт педека фаталъ а лібертѣціі în рѣсѣрїтѣлѣ Ех-
ропей; сѣ вадѣ Европа лібералъ ши сѣ се кон-
вінѣ одатѣ къ еа пѣ фаче нічї знѣ сервіціѣ нічї
лібертѣціі ши къ атїтѣ маї пѣцінѣ Ънгѣрїлоръ, а-
пѣрїндѣі некондіціонатѣ. Маї маре сервіціѣ ле
арѣ фаче кїндѣ і-ар індѣплека ла дрептате къ-
трѣ челелалте церї ши націіні сѣропї: пѣмаї ін-
трѣ ачестѣ кїнѣ с'ар пѣтѣ întемеіа адеврѣтата фрѣціе.

Інкѣ одатѣ сѣ ведемѣ în скѣртіѣ че ворѣ а-
честе націіні, пентрѣ ка сѣ пѣтемѣ жѣдека ка-
ре дїн еле сїнт інстрѣментѣлѣ реакціінеі.

Ромънii цинѣ ла independencea Трансилваніеі, ши pretindѣ аітѣ дѣпъ dreptълѣ istorikѣ китѣ ши дѣпъ dreptълѣ ши principіалѣ націоналѣ, зніреа кѣ Transilvania а Бѣнатълѣ ши а тóте цинстеле ромъне ките се întindѣ пінъ ін Тисъ. Transilvanii сінт гата а се конфедера кѣ Ънгѣрiі пре пичіорѣ де егалитате перфентъ ши ін интересълѣ либертъциі комъне.

Кроациі, де асемине, ворѣ либертатаа Кроаціеі ши конфедераціоне егалъ кѣ Ънгѣрiі.

Словачii ши *Сѣрбii* нѣ ворѣ сѣ се рѣмпъ де кѣтръ Ънгаріа; еі інсѣ pretindѣ ка комитателе словаче дин порѣдл Ънгаріеі, ши districtълѣ сір-векѣ де ла сѣдѣ, сѣ formeze ките знѣ districtѣ націоналѣ каре сѣ се administre prin delegatorі славі ши ін лимба славъ; сѣв ачесте condiціи Словачii ши Сірвii дин Ънгаріа ін конгреселе лорѣ націонале аѣ deіаратѣ кѣ еі сінт гата а рекзпóште ши ministeriѣ ши dietъ знгѣрескѣ ла каре інсѣ еі сѣ trimitъ delegaціі сѣв нѣме де delegaціі славі.

Ънгѣрiі тóте ачестеа ле tratézъ де ревелізиі ін контра лецілорѣ де ла 1848, ін контра знітъциі statълѣ знгѣрескѣ.

Еї скоціорескѣ дiплoмe шi лeцi вeкi снpe a доведi лeцитимитeа сeпрeмaцiеi лopѣ, iнсѣ, дiн пeнopочирe, н'аѣ гeситѣ шi Дiплoмa дeпѣ кape аѣ вeнитѣ дiн Asia iн Eзpoпa, шi с'аѣ стaвилитѣ iн Panonia шi Dacia. Ёрѣ Рoмѣниi аѣ дiплoмe вeкi фopтe вeкi шi пeпepитopиe aсeпpa Transilvaniei, дiплoмe дiн Roma, de лa Ёмпeратѣлѣ Траianѣ; aпoi o дiплoмѣ iнкѣ шi маi тape eстe пeмѣрѣлѣ лopѣ шi кoпштинда шi воинда лopѣ националѣ, Рoмѣнѣ. Ap fi iн interestѣ кoмeнѣка Ѣнгeрiи сѣ канete мiнтe, ёрѣ дакѣ нѣ, сѣ шtie eи кѣ нѣ iндемepтѣ пeниѣлѣ Romei sempiternе a пeстрaтѣ кeрсѣ de 17 сeклe колонiа италианѣ дiн Dacia, сѣ шtie кѣ шi iн чeнтрѣл Daciei лѣ Траianѣ, iн Transilvania, нѣ вapбapѣлѣ чi Romanѣлѣ eстe datѣ a domni. Бapбapиi аѣ aпeсѣ шi aпeнѣ, Romanѣлѣ a pѣmasѣ шi вa pѣминe iн eternѣ.

Fine.

APPENDICE.

Klapka catra Garibaldi.

Ла 16 Ізліѣ, Гарібалді адресъ о скрісоре кѣтръ коп-теса Дора d'Istria, пѣскѣтъ Гіка, прин каре інівѣтъ пре Ромъні ла знїре кѣ Ънгѣрїї.

Ла 16 Августѣ, генералълѣ Клапка, прин о скрісоре датъ дїн Ценева, мѣлѣтеште еровлѣї італянѣ кѣ s'a adresatѣ кѣтръ Ромъні дн интереслѣ казсеї ѡнгѣрештї.

Ўтъ скрісореа лѣї Клапка кѣтръ Гарібалді:

„Генерале! Ам четїтѣ інівїтареа домпнеї тале чеа фр-мѣсѣ каре о аї дндрентатѣ кѣтръ Ромъні, дндем-пандѣ-ї ла конкордіе шї знїре кѣ Ънгѣрїї.

„Сѣ деа Дѣмпнезеѣ ка ачестѣ днцелентѣ sfatѣ сѣ fie прїїмітѣ, шї пѣрїїле десїнате сѣ рекъноскъ кѣмѣ-кѣ а sositѣ моментлѣ кѣндѣ тѣте пѣтерїле тревѣе сѣ fie днтрѣнїте ла знѣ ложѣ. Ачеста е сїнгѣрлѣ мїжлокѣ спре а днвїнце інтрїга реакціоней екронене чеа кѣ атѣта мѣестрїе десѣтъ. Шї днтрѣ адеврѣ кѣ пѣ лап-чеа, пѣ темпїца, пѣ сѣрчїле сѣнт ачеса де че тревѣе сѣ не темемѣ, чї маї вѣртосѣ ачеса пѣферїчїтѣ десї-паре аї кѣреї тѣчїзнї, інстрѣмїнтеле реакціоней кѣ атѣта дївѣчїе штїѣ сѣ-ї арѣнче днтре побореле а кѣ-рорѣ кїетаре ар фї сѣ трѣѣскѣ дн вѣпѣ днцелене-ре; ачеле калѣмпнїї прин каре дннерескѣ орї-че мїшкаре лїбералѣ шї націоналѣ; ачеле мѣсѣрїї дїаволештї де каре се фолосекѣ спре а корѣмпне шї а адѣче дн рѣ-

тъчире simţescimintele ши доринцеле челе fierbinđi ало попорелорѣ: ётъ де че не темешѣ.

„Ан Италия, кз религіознеа ши ледитимитатеа амърецкѣ пре нештиторі ши пре чеї славі де минте; ан цѣра зигърескѣ, диверситатеа націоналитѣдлорѣ ши дрѣнта темере а ачестора есте ачееа пре че се разимѣ ini-mikълѣ спре а аџица зра чеа аморцитѣ а семинџилорѣ днтре сине.

„Ан Италия, мишкарея національ чеа тѣреџъ каре а stopsѣ admiradіознеа лзмеї, астѣ-фелїѣ о днѣџи-шеѣ днаївтеа пѣбликълї, ка ши кмѣ ар fi дн контра религіознеї ши ар рѣтърна ordinea socialѣ. Ан Ънгаріа, се рестълмѣчеште карактерълѣ челѣ либералѣ ши либераторіѣ алѣ мишкѣреї, ши се калѣтмиѣѣзъ ка ши кмѣ ачестѣ мишкаре нз s'ар днпѣка кз либертатеа ши des-волтареа челорѣ-лалте націоналитѣџи де ла Дѣнѣре.

„Ерѣши рѣзешъ кѣвинте амѣџиторе дин Вiena знде а-кѣта deodatѣ ѡши адѣкѣ аминте де даторинџа де а алѣра пре Славі ши пре Ромѣнї дн контра аша нѣ-мителорѣ претенсіѣнї зигърештї.

„Ансѣ, институтїиле челе дин поѣ октроїате днтр' знѣ momentѣ де стримтораре, нз ворѣ адѣче пре нї-мене дн рѣтѣчире. Есперїѣнда анілорѣ трекулї а дн-вѣџатѣ пре попорѣ а жѣдека адевърата валоре а ачелорѣ кончезіѣнї. Ънгарїї, Кроаџїї, Ромѣнїї ши Сѣрвїї, деопотривѣ ши-адѣкѣ аминте де жѣгълѣ челѣ де ферѣ каре дзпѣ 1849 а днсемнатѣ трїзмѣѣлѣ реакџіѣнеї: еї н'аѣ зїтатѣ сѣферинцеле ши грезѣџиле че і-аѣ алѣсатѣ. Егалитатеа де дрѣнтѣрї а тѣтърорѣ націоналитѣџилорѣ каре сѣ прокламѣ дн Вiena прїн конститѣџіѣнеа де 4 Марџиѣ 1849, днтрѣ адевърѣ кѣ се днтїнсе азѣпра тѣ-тѣрора дн тотѣ рїџидитатеа са. Тоџї деопотривѣ се des-поїарѣ де дрѣнтѣрїле ши либертѣџиле лорѣ; тоџї деопотривѣ їзрѣ ловїџї дн тотѣ че аре знѣ омѣ маї сакрѣ. Ан fine, тоџї аѣ тревѣїтѣ сѣ контривѣѣскѣ кз сѣнѣцеле лорѣ, пентрѣ ка сѣ алере дн Италия о казсѣ алѣ кѣ-рсеї трїзмѣѣлѣ ле-ар fi днгрезїатѣ нѣмаї сервїтѣтеа ши лі о ар fi перпетѣатѣ.

„Аѣ нѣ есте ачеста челѣ маї вѣнѣ рѣшѣнѣсѣ че а гь-кѣтѣ Ѣнгѣрѣлѣ кѣтрѣ инициї сеї?

„Ачесте принципѣ се аллѣкѣ ла Ѣнгарѣа лѣатѣ лн лн-лесѣ маї стрѣнѣсѣ; лн прѣвѣреа Кроаціѣі, патриоциї ам-белорѣ цѣрѣ лѣкрѣзѣ дѣн тѣте пѣтерѣле ка пактѣлѣ де вѣпѣре сѣ се рѣноѣскѣ лнтр'ѣнѣ модѣ карѣ сѣ satisfакѣ дрептеле черѣрѣ шѣ нечесѣтѣцѣі але тѣтѣрѣра.

„Диѣта шѣ патриоциї дѣн Ѣнгарѣа тоцѣі сѣнт гата ла орѣ-че лнпѣкѣре кѣвѣиначѣсѣ пѣнтрѣ ка сѣ тѣлѣцѣмѣскѣ пре попорѣчѣнѣле чѣле де лимѣ пѣвѣнгѣрѣскѣ карѣ трѣскѣ лнпрезѣнѣ лн цѣра зѣнгѣрѣскѣ; нѣ потѣ лнсѣ сѣ мѣргѣ пѣнѣ аколо ка сѣ виолезе интегрѣтатеа терѣторѣалѣ а цѣреї.

„Пѣнтрѣ ка цѣра зѣнгѣрѣскѣ сѣ-шѣ пѣтѣ плѣнѣ мѣсѣз-неа са зѣманѣтарѣ, аре трѣвѣицѣ де тѣтѣ лнтіадѣреа терѣторѣалѣ сеѣ, адекѣ де марѣциѣле сале чѣле патѣ-рале, шѣ де тѣте пѣтерѣле че есѣстѣ лн лѣзѣнтрѣлѣ а-челорѣ марѣциї.

„Афарѣ де ачесте кондициїні, дѣлѣ конвѣицѣреа меа, нѣ есте тѣнѣтѣрѣ пѣнтрѣ пѣмене.

„А вѣкѣцѣі Ѣнгарѣа, ачѣста ар лнсемна а лнкѣде вѣи-торѣлѣлѣ, шѣ а стѣнѣце нѣ нѣмаї спѣранѣца лѣбертѣцѣі Ѣн-гарѣѣі, чѣ шѣ ачѣса а нацѣиѣлорѣ де ла Дѣнѣре, пѣн-трѣ кѣ о Ѣнгарѣѣ пѣтѣнте естѣ чеа де лнтѣжѣі конди-циїне а ісѣвѣтѣреї лорѣ.

„Прѣимѣште, цѣнерале, корѣіала тѣлѣцѣмѣтѣ а меа, а амѣчѣлорѣ шѣ а компатѣриоцилорѣ меї, пѣнтрѣ кѣ аї лнлѣ-цѣтѣ вѣѣрѣсѣ-цѣі пѣтѣнте лн интересѣлѣ конкорѣдѣѣі шѣалѣ лнпѣкѣреї.

„Кѣвѣнѣтѣлѣ че наште дѣн інімѣ, крѣдѣ кѣ сізѣранѣцѣ кѣ ва ажѣнѣе ла ачѣіа кѣтрѣ карѣ естѣ лндрѣнтѣтѣ.

„Ва рѣзѣна шѣ ва фѣ лнцѣлесѣ ла Дѣнѣре, аша пре-кѣшѣ а рѣзѣнатѣ шѣ а fostѣ лнцѣлесѣ лн Італѣа.

„Zіоа лнцѣлѣцѣреї естѣ апрѣне, шѣ лн ачѣа зѣ Ѣн-гарѣа ва фѣ лѣберѣ, лн ачѣа зѣ іndependѣнѣца Італѣѣі ва фѣ лнтемеіатѣ шѣ асізѣратѣ пѣнтрѣ тотѣ-деазна!“

„Лн ачѣстѣ скрѣісѣре, лнпѣнте де тѣте се спѣне-зѣнѣ марѣ адевѣрѣ кѣ нѣ армѣле стрѣнѣлѣї чѣ пѣлн-

делецереа дитре Ънгѣрі, ші дитре Славі ші Ромѣні, дитредекъ ливертатеа ачесторѣ попорѣ.

Асемѣнареа че фаче Клапка дитре интрициле че жокъ дит Италия контра зпитѣдїі italiane, ші ачеле че се факъ дит Ънгаріа контра Ънгѣрілорѣ, нѣ есте де тотѣ есактѣ, дит казъ къ нѣ мишкареа Ънгѣрілорѣ чи ачеа а Славилорѣ ші а Ромѣнілорѣ контра Ънгѣрілорѣ, сѣмѣлѣ дит принципіѣ къ мишкареа націоналѣ а Італианилорѣ: прекѣмѣ Італианїі се лѣптѣ пентре зпитате ші independenцѣ націоналѣ дит контра дрептѣлѣі историкѣ алѣ лецитимистилорѣ, деасемине Славїі ші Ромѣніі се лѣптѣ пентре зпитатеа ші independenца лорѣ націоналѣ контра претенсѣлѣі дрептѣ историкѣ алѣ Ънгѣрілорѣ. Фіе Ънгѣріі дрептї кѣтрѣ Славї ші Ромѣні, атзичї десѣнареа ва дитчета, ші inimicѣлѣ нѣ се ва цѣтѣ folosi de ea.

Este преадеврѣатѣ ачееа че сизне д. Клапка, кѣмѣ къ дит чеї 12 ані дит зртѣ Славѣлѣ ші Ромѣнѣлѣ де о потривѣ къ Ънгѣрѣлѣ алѣ сѣферитѣ алѣсарѣа системеї немцештї. Де аичї дит нѣ зртѣзѣ къ алѣсарѣа знгѣрѣскѣ че де поѣ не амененцѣ, ар фї шай толѣравилѣ декѣтѣ чеа немцѣскѣ прип карѣ трекарѣмѣ. Шї апої, фїндѣ-къ Клапка ші тоцї Ънгѣріі де атѣте орї не снѣрїе къ асѣприреа немцѣскѣ а челорѣ 12 ані дит зртѣ, кактѣ сѣ ле сизнемѣ, ші ачѣста нѣмаї дит интересѣлѣ адеврѣлѣі историкѣ, къ дакъ Немцїі не алѣсарѣ 12 ані къ атѣта ингратїтѣдине, апої Ънгѣріі не тїрѣпїрѣ о миіе де ані, ші чѣркѣ а не асѣпри ші астѣлѣ дитрѣнѣ кїнѣ маї импертїненѣтѣ ші декѣтѣ Немцїі.

Џнгѣрїи pretindѣ съ fimѣ зна кѣ еї. Ѓнсѣ, пре дѣъ поно́ре пѣмаї интересе компне потѣ съ ле знѣскѣ: пої, Ромѣнїи, дн кѣтѣ timpѣ Џнгѣрїи цинѣ ла днкорпорареа Трансилванїеї, сѣптемѣ дспарте де а авѣ интересе компне кѣ еї. Еї ворѣ днкорпораре: пої independinѣ. Еї sѣпремацїе: пої егалїтате. Еї се лѣптъ пентрѣ о лецитимїтате pretinsѣ исторїкѣ: пої пентрѣ прїнцїпїалѣ де вїцѣ а лѣ цївїлїтѣцїї moderne, пентрѣ нацїоналїтате. Кѣмѣ по́те fi ворѣ де знїре днтре репресїтанцїї зпорѣ прїнцїпїе, зпорѣ интересе шї tendinѣ, атѣтѣ де опсе, атѣтѣ де контразїкѣторїе?

Клалка дналцѣ ла черѣрї лѣкрѣрїле діетеї знгѣрештї, ѣрѣ пої дн dieta дїн Песта vedemѣ дѣшманїї де мѣрте аї нацїзнеї по́стре. Клалка, де шї се аратѣ гата ла знѣ пактѣ де зпїтате кѣ Кроацїа, днсѣ, челелалте дерї шї нацїоналїтѣцїї ле пѣмеште *Џngarie proprie, Џngarie дн пїцелесѣ strinsѣ*. Шї тотѣшї вїне штїе d. Клалка кѣ, фактѣ Кроацїа каре пѣпѣ ла 1848 трїмїтеа депзтадї ла Песта астѣзї пѣ маї врѣ а кѣноште декѣтѣ о simplѣ знїре персоналѣ кѣ Џngaria, апої Transilvania каре тотѣ-деазна а fostѣ деплїнѣ independinте де Џngaria, Transilvania фѣрѣ а комїте крїма трѣдѣреї де патрїе, нїчї-одатѣ шї кѣ нїчї знѣ прецѣ пѣ ва sѣфери нїчї чеа маї пѣжнсемнатѣ штїрваре а дрептѣрїлорѣ independinцеї sale де кѣтрѣ Џngaria.

D. Клалка не ворѣеште де Елвецїа, днсѣ Ромѣнїи нїчї макарѣ дн kondїгїонї де лїбергате ка ачеле але Елвецїеї, пѣ ворѣ знїреа Трансилванїеї кѣ Џngaria, пен-

тръ къ зпѣ Statѣ independente нъ пензидъ ла independence sa пентръ ничі зпѣ felіѣ de либертѣді ші привилеѣіе. Дпсѣ, съ fimѣ лѣторі а минте кѣмѣ дпцелече Ценералѣѣ демократѣ de ла 1848 апликареа конститѣционеі елветиче ла попореле Ънгаріеі челеі марі. Клапка дѣпъ че фаче елоѣилѣѣ конститѣционеі ачелеі дері класиче а либертѣдіі, апоі се ентѣзіасмѣзъ пентръ копчезіоніле фѣкzte дпн партеа famоѣсеі комисіоніі пѣміте de діетъ дп честізнеа наѣоналітѣділорѣ. Опоравіліі лекторі ші-адѣкѣ амінте de примѣлѣѣ пѣнтѣ алѣ ачесторѣ копчезіоні: "*toѣі четѣценіі Ънгаріеі, de ор-че літѣѣ, formeazѣ o сінгсрѣ наѣісіне, наѣісінеа шгсреаскѣ, шп ші nedesпрѣітѣ.*" Алѣ доіле пѣнтѣ este ачелѣ чітатѣ de d. Клапка. Еі віне! d. Клапка, ворвндѣ de ачесте копчезіоні, дптрѣеѣ ескламандѣ: "аѣ нъ este ачеста челѣ маі вѣнѣ рѣспѣнсѣ че а фѣкзтѣ Ънгарѣлѣ кѣтръ інімічій сеі?" Апоі спѣне къ алте копчезіоні афаръ de ачестеа нъ сѣнт посібіле, пентръ къ Ънгаріа are требсінѣѣ de тоатѣ антіндереа теріторіалсі сеѣ, de марѣніле сале челе натсрале, de тоате пстеріле (адекъ de тоѣі Ротѣніі ші Славіі) че esіstѣ дп лѣвнтрѣлѣ ачесторѣ марѣніі, алмінтреа Ънгаріа нъ ш'арпстѣа пліні тісісінеа са чеа станітарѣ. Ам сѣвлініатѣ мінѣпстеле кѣвінте але ілѣстрѣлзіі ценералѣ, демократѣ ші емігратѣ шгсрѣ, кѣчі че алтѣ зіче ші Франѣѣ-Іосѣфѣ декѣтѣ къ ші елѣ are неапѣратѣ требзінѣѣ de тоѣтѣ антіндереа імперілзіі австріакѣ, de марѣніле натсрале але ачестѣі імперіѣ, de тоѣте пстеріле че esіstѣ дп лѣвнтрѣлѣ ачесторѣ марѣніі; ші

пентръ ачеа нѣ по́те акорда націонлорѣ сѣнсе маї мѣлте кончесіонї. Шї прекѣмѣ d. Клапка маї адаоце къ Ънгарїа алтмінтре нѣ-ші́ по́те плїні мїсіонеа зманїтарѣ, de аsemїне зїче шї Австріа; шї днтрѣ адеврѣ, дакъ Ънгарїа лѣї Кошѣтѣ шї Деакѣ аре о мїсіоне зманїтарѣ, апої Австріа лѣї Метернїхѣ жнкѣ аре.

Аша дарѣ, че deosevire este днтре Метернїхѣ шї Клапка? Ох! este о mare deosevire. Метернїхѣ ера знѣ дипломатѣ мѣестрѣ: Клапка знѣ кѣрначїз імітаторїѣ дн дипломатїе. Метернїхѣ авеа пѣтере спре а realїsa планѣрїле sale асѣпра попóрелорѣ, тодї despotїї dїnea кѣ елѣ, шї тотѣші́ нѣ ісезтї пѣнѣ дн fine: Клапка нѣ аре аsemїне пѣтере спре а сѣпне пре Ромѣні шї пре Славї, шї демократїї нїчї оdatѣ нѣ vorѣ да Ъггѣрїлорѣ мѣнѣ de ажторїѣ спре а днцензїкїа ла нїчїóреле лорѣ алте націонї dorїtóре de лїбертате національ: аѣ дóрѣ Гарївалдї, Італянѣлѣ, жшї ва рїдіка врадѣлѣ асѣпра Італянѣлї дїн рѣсѣрїтѣлѣ Европей спре а-лѣ пѣне дн жзгѣлѣ Ъггѣрѣлї? департе сѣ fie.

Днкѣ о днsempare жпайнте de а днкеїа.

Лекторїї nostrї кѣноскѣ кончесіонїле комїтетѣлѣ знгѣрескѣ дїн Тѣрїнѣ (пап. 53.). Ачеле кончесіонї ера сѣвкрїсе шї de d. Клапка. Еї бїне! кѣмѣ se по́те ка d. Клапка сѣ ладде астѣзї кончесіонїле діетеї дїн Песта, каре сѣнт департе ка черїлѣ de пѣмѣнтѣ кїарѣ шї de ачеле кончесіонї фѣкѣте дїн Тѣрїнѣ кѣ finїтѣлѣ анѣлї трекѣтѣ? кѣмѣ по́те астѣзї сѣ зїкѣ къ кончесіонї маї днтїнсе дскаѣтѣ ачеле алс діетеї знгѣрештї,

арѣ ги кѣ пензѣицѣ? кѣиѣ? d. Клапка а даѣ љндѣ-
рѣѣ љи обѣнтѣлѣ копчезѣицѣлорѣ љи кѣрсѣ де кѣтева
лѣи? че кредитѣ маѣ нѣте авѣ дѣиинеалѣї дакѣ аша де
зшорѣ ши атѣѣ де кѣрѣндѣ се нѣгѣ пресѣне љнсѣшї?
Ар нѣтѣ чѣнева сѣ зѣкѣ кѣ љи аплѣѣ трекѣѣ а fostѣ
пѣѣиѣѣ сѣнчерѣ кѣтрѣ Ромѣнї!